

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

INDIKATORER FÖR UPPFÖLJNING AV UNGDOMARS LEVNADSVILLKOR

Förslag till ett utvecklat uppföljningssystem

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

INDIKATORER

FÖR UPPFÖLJNING AV

UNGDOMARS LEVNADSVILLKOR

Förslag till ett utvecklat uppföljningssystem

Förord

Regeringen har gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att utveckla indikatorer för uppföljning av ungdomars levnadsvillkor (Utbildningsdepartementet 2013a). Enligt uppdraget ska förslag på indikatorer ske i samverkan med berörda myndigheter.

Indikatorerna i förslaget ska belysa unga mellan 13 och 25 år, kunna brytas ner på kön, ålder, utrikes- och inrikes födda samt utländsk bakgrund. De föreslagna indikatorerna ska så långt som möjligt kunna bidra till jämförelser för kommuner och landsting samt återspegla de ungdomspolitiska indikatorerna inom EU-samarbetet.

Ungdomsstyrelsen ska även analysera förutsättningarna för att presentera indikatorerna på myndighetens webbplats samt vad som krävs för att presentera olika typer av statistiska analyser för inrapporterad statistik.

I arbetet ska myndigheten utgå från Ungdomsstyrelsen rapport *Uppföljning av ungdomars levnadsvillkor – förslag till utveckling* (Ungdomsstyrelsen 2012) samt Statskontorets rapport *Ett effektivare uppföljningssystem för den nationella ungdomspolitiken* (Statskontoret 2010).

Uppdraget redovisas i denna rapport. Under arbetet har vi hämtat information från de myndigheter som är involverade i indikatoruppföljningen samt de myndigheter och organisationer som ingår i detta uppdrag. Ett stort tack till alla er som har ställt upp med er tid och generöst bidragit med er kunskap och kompetens!

Rapporten har sammanställts inom enheten för nationell och kommunal ungdomspolitik av utredarna Tiina Ekman, Idah Klint och Cecilia Narby i samverkan med enhetschef Inger Ashing.

Alice Bah Kuhnke
generaldirektör, Ungdomsstyrelsen

Innehåll

Inledning	6
Ungdomspolitiken	6
Sammanfattning	7
Ungdomsstyrelsens förslag	11
Bakgrund	12
Uppföljningssystemet	12
Statskontorets utvärdering	13
Ungdomsstyrelsens tidigare bedömning	14
Andra uppföljningssystem	16
Samråd med berörda myndigheter och organisationer	18
Ett flexibelt system.....	20
Samverkan med andra myndigheter.....	20
Uppföljning av ungas kultur och fritid	24
Forskning och spridning av kunskap	26
Tillgänglig forskning	27
Indikatorer på webben.....	30
Inspiration från andra aktörer	30
En användarvänlig databas	32
Statistiska analyser	33
Förslag på indikatorer	34
Utbildning och lärande.....	35
Fysisk och psykisk hälsa	36
Ekonomisk och social utsatthet.....	41
Inflytande och representation.....	43
Arbete och boende.....	45
Kultur och fritid	47
Referenser	48
Elektroniska referenser.....	48

Inledning

Ungdomspolitiken

Ungdomspolitikens huvudsakliga målgrupp är ungdomar i åldern 13–25 år men även andra åldersgrupper kan beröras av politiken. I denna åldersgrupp finns det cirka 1,6 miljoner människor. Genom propositionen *Makt att bestämma – rätt till välfärd* (prop. 2004/05:2) beslutade riksdagen 2004 om inriktningen för den nationella ungdomspolitiken. Samtidigt initierades det nuvarande uppföljningssystemet för ungdomspolitiken. Inriktningen modifierades i *Budgetpropositionen för 2008* (prop. 2007/08:1). I propositionen förtydligade regeringen de två övergripande målen för den nationella ungdomspolitiken.

Alla unga ska ha:

- verklig tillgång till välfärd
- verklig tillgång till inflytande.

Hösten 2009 fattade regeringen beslut om en ny strategi för ungdomspolitiken. Strategin utgick från de befintliga målen men preciserade inriktningen av det kommande ungdomspolitiska arbetet och omfattade även ett handlingsprogram med 45 konkreta åtgärder (rskr 2009/10:53).

Ungdomsgruppen är heterogen och deras förutsättningar och levnadsvillkor varierar. Alla insatser som samhället gör för unga ska ta hänsyn till deras olika förutsättningar beroende på kön, ålder, svensk eller utländsk bakgrund, kulturell och socioekonomisk bakgrund, geografisk hemvist och eventuella funktionsnedsättningar.

Under våren 2014 kommer regeringen att lägga fram en ny ungdomspolitisk proposition inför riksdagen. I den remisspromemoria som regeringen tog fram för propositionen under 2013 presenterar regeringen sina ambitioner med den nya ungdomspolitiken (Utbildningsdepartementet 2013b). Bland annat föreslås att målen för den nationella ungdomspolitiken ändras till:

- ungdomar ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Promemorian var under hösten 2013 ute på remiss hos 150 myndigheter och organisationer.

Sammanfattning

Ungdomsstyrelsen har på uppdrag av regeringen utvecklat ett förslag på indikatorer för uppföljning av ungdomars levnadsvillkor. Arbetet har tagit sin utgångspunkt i Ungdomsstyrelsen rapport *Uppföljning av ungdomars levnadsvillkor – förslag till utveckling* (Ungdomsstyrelsen 2012) samt Statskontorets rapport *Ett effektivare uppföljningssystem för den nationella ungdomspolitiken* (Statskontoret 2010).

Indikatorssystemet

I arbetet har Ungdomsstyrelsen tittat på tre andra uppföljningssystem som också berör ungas levnadsvillkor: EU:s ungdomsindikatorer, Barnombudsmannens (BO) uppföljning av barnrättspolitiken och Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) nyckelindikatorer för barn och unga. Syftet med det nya förslaget till indikatorer är att skapa en effektiv och kvalitetssäker uppföljning.

Ungdomsstyrelsens indikatorssammanställning för 2013 bestod av 87 indikatorer, i denna rapport lämnar vi ett förslag på 54 indikatorer för uppföljning av ungas levnadsvillkor. Av de 54 indikatorer som Ungdomsstyrelsen föreslår är det 17 som liknar eller är jämförbara med EU:s ungdomsindikatorer, 22 som liknar eller är jämförbara med Max18:s indikatorer (BO) och 10 som liknar eller är jämförbara med SKL:s nyckelindikatorer.

Att liknande frågor, källor och fenomen blir belysta i dessa olika system betyder nödvändigtvis inte att det går att göra jämförelser mellan dem. Det finns oftast inte gemensamma statistiska underlag för barn, ungdomar och vuxna. Jämförbarheten med europeisk statistik är också i nuläget begränsad eftersom statistiken inte baseras på samma frågeinstrument. Trots att det finns liknande målgrupper har de olika systemen dessutom skapats med sina egna syften och mål. Men för att underlätta för de gemensamma målgrupperna är det även i fortsättningen viktigt att informera var liknande information finns.

Samråd med berörda

I det ungdomspolitiska uppföljningssystemet ingår för tillfället 17 myndigheter samt Riksidrottsförbundet. Dessa samt Myndigheten för Kulturanalys, Statens medieråd, Statistiska centralbyrån (SCB), Barnombudsmannen (BO), Forskningsrådet för hälsa arbetsliv och välfärd (FORTE), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samt Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU) är de myndigheter och organisationer som Ungdomsstyrelsen samverkat med under uppdragets gång. Alla utom Skatteverket har lämnat sina synpunkter.

Ungdomsstyrelsen har bjudit in till större samrådsmöten men också haft en del separata möten. Med vissa myndigheter har också en tätare dialog förts via telefon och mejl om deras indikatorer.

Ungdomsstyrelsen har även låtit alla indikatorrapporterande aktörer få komma med synpunkter på de indikatorer som de föreslås leverera.

Framtida utvecklingsområden

Samverkan

Ungdomsstyrelsen ser ett behov att samverka med flera aktörer i arbetet med uppföljningen av ungas levnadsvillkor framöver. Samverkan bör ske i olika former med olika aktörer.

Till exempel föreslår Ungdomsstyrelsen att myndigheten ges i uppdrag att inrätta och leda en *referensgrupp* som bör bestå av Barnombudsmannen, Statistiska centralbyrån, Sveriges Kommuner och Landsting samt Sveriges ungdomsorganisationer (LSU).

Syftet med den föreslagna referensgruppen är att kvalitetssäkra uppföljningen. Gruppen bör sammankallas och mötas en gång per år för att diskutera eventuella förändringar som statistiklevererande myndigheter har uppmärksammat Ungdomsstyrelsen på. Detta för att se om någon eller några indikatorer behöver förändras och hålla varandra uppdaterade på utvecklingen av indikatorer för ungas levnadsvillkor.

En närmare samverkan bör till exempel också initieras med Barnombudsmannen, utifrån deras arbete med uppföljningen av barnrättspolitik, och med Myndigheten för Kulturanalys kring utvecklingen av kulturindikatorer. Ungdomsstyrelsen anser också att myndigheten bör samverka med Statistiska centralbyrån kring kvalitetssäkring och rutiner för inrapportering av Ungdomsstyrelsens uppdrag med att presentera indikatorerna på webben (Utbildningsdepartementet 2013c).

Uppföljning av ungas kultur- och fritidsvanor

Ungdomsstyrelsen, och andra aktörer som till exempel SKL, har identifierat ett behov av bättre statistik på individnivå inom området kultur och fritid. Den statistik som tas fram av till exempel Ungdomsstyrelsen och Statistiska centralbyrån bygger på undersökningar som genomförs relativt sällan och antalet frågor om kultur och fritid har minskats för att korta svarstiderna i intervjuer och enkäter.

För att uppföljningssystemet av ungas levnadsvillkor bättre ska kunna följa upp ungas kulturvanor föreslår vi att Myndigheten för Kulturanalys kommande kulturvaneundersökning används som underlag till indikatorerna kring kultur i uppföljningen av ungas levnadsvillkor.

En återkommande uppföljning av ungas kulturutövande täcker dock inte in alla former av fritidsaktiviteter som unga ägnar sig åt. Det krävs därför även undersökningar som täcker in ungas fritid i stort på ett bättre sätt. Ungdomsstyrelsen har tidigare föreslagit att myndigheten, i samråd med andra relevanta aktörer, får i uppdrag att utveckla en enkät kring ungas fritidsvanor som ska genomföras regelbundet (Ungdomsstyrelsen 2013).

Ungdomsstyrelsens förhoppning är att de två enkäterna ska kunna komplettera varandra. Dessa möjligheter till utveckling av indikatorer som rör ungas fritid och kultur under de kommande åren, gör att de indikatorer som presenteras kring detta område i kapitel 7 kan komma att förändras med tiden. Detta utvecklingsarbete kommer dock att ta tid och data från SCB:s ULF-undersökning kommer att användas vid redovisningen 2015.

Forskning och spridning

Ett tvärsektoriellt forskningsområde

I uppdraget om att utveckla indikatorer för uppföljning av ungas levnadsvillkor har det också ingått att överväga på vilket sätt aktuell forskning om ungdomar kan lyftas fram i rapporteringen om ungas levnadsvillkor.

Uppgiften att följa och sprida aktuell forskning inom detta mångskiftande område är svår. Den främsta anledningen är att det med få undantag saknas sammanhållande och rikstäckande strukturer med fokus på forskning om ungdomar inom högskole- och universitetsvärlden. Det har gjorts få analyser om inom vilka vetenskapliga områden som det bedrivs forskning om ungdomar och det finns ingen sammanställning som kan ge en aktuell bild.

Utvecklingen framåt

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), ska enligt sin instruktion främja och stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom sitt område. Forte har även uppdraget att samordna forskningen om barn och ungdomar, och att främja och ta initiativ till vetenskaplig publicering och till kunskapsförmedling och dialog om den forskning som finansieras av rådet.

Vi föreslår att Ungdomsstyrelsen och Forte stärker sitt samarbete i syfte att utveckla spridningen av forskningsresultat. Detta kan ske genom till exempel regelbundna avstämningsmöten för kunskapsdelning och identifiering av mer konkreta samverkansformer. Ett exempel är Ungdomsstyrelsens årliga rikskonferens där ett samarbete skulle kunna leda till ett återkommande seminarium om aktuell forskning om unga.

Indikatorer på webben

Ungdomsstyrelsen har också i denna rapport tittat närmare på förutsättningarna för att kunna presentera indikatorer på Ungdomsstyrelsens webbplats. I regleringsbrevet för 2014 fick myndigheten ett nytt uppdrag att utveckla en användarvänlig databas för statistik om ungas levnadsvillkor (Utbildningsdepartementet 2013c). Det arbete som gjorts kring detta i och med uppdraget om att utveckla indikatorer för uppföljningen av ungdomars levnadsvillkor kommer att ligga till grund för arbetet med det nya databasuppdraget.

Vi har hämtat inspiration från andra webbaserade indikatorssystem¹ när vi tittat på hur uppföljningssystemet för ungas levnadsvillkor kan presenteras på webben.

Lättillgängligt och användarvänligt

I utformandet av Ungdomsstyrelsens webbdata är det framförallt viktigt att tänka på användarvänligheten. Eftersom målgruppen för databasen är bred är det viktigt att data presenteras enkelt och tydligt, så att alla som besöker databasen kan förstå indikatorerna oavsett statistisk erfarenhet.

¹ Eurostats ungdomsindikatorer, Barnombudsmannens Max18 och Nederländernas ungdomsindikatorer.

I databasen kommer indikatorerna om ungas levnadsvillkor att finnas samlade under sex områden (se kapitel 7). Det ska vara möjligt att få indikatorn redovisad i antingen tabellformat eller i någon form av graf/diagram. Till de olika indikatorerna ska det också finnas en kort förklarande text för att hjälpa läsaren att tolka statistiken. För de indikatorer där det är möjligt ska det också gå att bryta ner indikatorn på bakgrundsvariablerna kön, ålder, inrikes/utrikes födda och utländsk bakgrund. Även nedbrytningar på kommunal/regional nivå ska vara möjliga i den utsträckning som indikatorerna tillåter det.

För bakgrundsvariablerna inrikes/utrikes födda och utländsk bakgrund finns några aspekter som behöver tas i beaktande. Det kan vara problematiskt att redovisa både inrikes/utrikes födda och utländsk bakgrund i samma tabell då en och samma individ kan ingå i flera grupper. Om både inrikes/utrikes födda och utländsk bakgrund ska redovisas bör det därför ske i separata tabeller. För flera av indikatorerna som vi föreslår ska ingå i uppföljningssystemet är det också svårt att bryta ned materialet på dessa variabler då grupperna utrikes födda och utländsk bakgrund ofta är små och det därför kan vara svårt att få fram signifikanta resultat för dem. För utländsk bakgrund så kommer vi att använda SCB:s definition inom Sveriges officiella statistik.²

Varje år kommer en sammanfattning av ungas levnadsvillkor att publiceras på webben, utifrån indikatorerna. Vart tredje år kommer dessutom en mer djupgående analys att genomföras och publiceras.

Statistiska analyser

Enligt Ungdomsstyrelsens bedömning kommer det inte att vara möjligt att presentera olika typer av bearbetade statistiska analyser utifrån den statistik som myndigheterna rapporterar in. Detta eftersom myndigheterna rapporterar in statistik i form av tabelldata, vilket inte möjliggör vidare bearbetningar.

² Utländsk bakgrund har personer som är utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Ungdomsstyrelsens förslag

Utifrån uppdraget om att utveckla indikatorer för uppföljning av ungas levnadsvillkor lämnar Ungdomsstyrelsen följande förslag:

- Uppföljningssystemet för ungas levnadsvillkor ska bestå av indikatorer uppdelade på sex områden som presenteras i en webbdatabas. Indikatorutvecklingen ska redovisas med hjälp av tidsserier och i möjligaste mån ska indikatorerna kunna brytas ner på bakgrundsvariablerna kön, ålder, inrikes och utrikes födda samt utländsk bakgrund. Indikatorerna ska också, när så är möjligt, kunna brytas ner på kommunal- eller läns-/landstingsnivå.
- Att uppdraget att rapportera in indikatorutvecklingen även i fortsättningen ska ges årligen.
- Respektive myndighet ska vart tredje år sammanställa en fördjupad analys av indikatorn.
- Som ett komplement till myndigheternas analys och Ungdomsstyrelsens sammanställning föreslår vi att även LSU ska skriva en analys av den aktuella utvecklingen utifrån sin utgångspunkt.
- Förutom denna fördjupade analys ska myndigheterna rapportera genomförda insatser och projekt för ungas levnadsvillkor vart tredje år.
- Följande aktörer läggs till i det ungdomspolitiska uppföljningssystemet: Statistiska centralbyrån (SCB), Barnombudsmannen (BO), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges ungdomsorganisationer (LSU) och Myndigheten för Kulturanalys.
- Skatteverket, Valmyndigheten och Myndigheten för Tillväxtanalys ska inte längre vara en del av uppföljningen för ungas levnadsvillkor.
- Ungdomsstyrelsen, tillsammans med andra berörda myndigheter och organisationer, ges i uppdrag att vidareutveckla indikatorer för uppföljning av ungas kultur- och fritidsvanor.
- Ungdomsstyrelsen ges i uppdrag att inrätta och leda en referensgrupp som bör bestå av Barnombudsmannen, Statistiska centralbyrån, Sveriges Kommuner och Landsting samt Sveriges ungdomsorganisationer (LSU).
- En närmare samverkan bör initieras med Barnombudsmannen utifrån deras arbete med uppföljningen av barnrättspolitiken
- Ungdomsstyrelsen bör också samverka med Statistiska centralbyrån kring kvalitetssäkring och rutiner för inrapportering av Ungdomsstyrelsens uppdrag med att presentera indikatorerna på webbplatsen.
- Ungdomsstyrelsen bör stärka sitt samarbete med Forte.
- De indikatorrapporterande myndigheter som idag har i uppdrag att följa och sprida forskningen inom sitt område ges ett tydligare uppdrag att sprida resultat om forskningen kring ungas villkor.

Bakgrund

Uppföljningssystemet

Syftet med att följa upp ungas levnadsvillkor med hjälp av indikatorer är att skapa en helhetsbild av utvecklingen och att genom tidsserier visa hur villkoren utvecklas. Ungdomsstyrelsens sammanställning för 2013 består av 87 indikatorer inom totalt 14 politikområden. Det finns andra sektorsövergripande uppföljningssystem med betydligt färre indikatorer, till exempel barnrättspolitikens uppföljningssystem Max18 med ett femtiotal indikatorer och EU:s cirka 40 ungdomspolitiska indikatorer.

Uppföljningen av ungdomspolitiken har sin utgångspunkt i den ordinarie mål- och resultatstyrningsstrukturen i staten. Uppföljningssystemet består av indikatorer som belyser ungas levnadsvillkor, tematiska analyser som ger en fördjupad bild av utvecklingen av ungas levnadsvillkor inom något av ungdomspolitikens fem huvudområden samt attityd- och värderingsstudier som hittills genomförts 1997, 2003, 2007 och 2013. En ytterligare del av systemet är de utvärderingar av ungdomspolitiken som regeringen initierar (Ungdomsstyrelsen 2012).

Avsikten med uppföljningen är att ge en bred kunskap om ungas levnadsvillkor samt en översikt av den samlade utvecklingen. Ungdomsstyrelsen har sammanställt ungdomspolitiska indikatorer sedan 2000. Uppföljningssystemet reviderades 2005 av Ungdomsstyrelsen tillsammans med berörda myndigheter.³ Myndigheterna har sedan dess årligen redovisat utvecklingen av ungas levnadsvillkor inom ramen för den egna verksamheten. Sammanställningen av den senaste utvecklingen av indikatorer och en analys av utvecklingen skickas under februari och mars dels till det egna departementet, dels till Ungdomsstyrelsen, tillsammans med en redovisning av vilka insatser myndigheten genomfört det senaste året för att förbättra ungas levnadsvillkor (Ungdomsstyrelsen 2012). Ungdomsstyrelsen har sedan sammanställt indikatorerna i rapportserien *Ung idag*.

I slutet av 2011 fick Ungdomsstyrelsen i uppdrag att särskilt analysera hur rapporteringen av innehåll och periodiciteten kan utvecklas i uppföljningssystemet för ungdomspolitiken (Utbildningsdepartementet 2011). Slutsatserna från det uppdraget presenteras kort i ett kommande avsnitt i denna rapport. Med denna rapport svarar Ungdomsstyrelsen på det uppdrag myndigheten fick i juli 2013 om att föreslå vilka indikatorer som skulle kunna ingå i en regelbunden uppföljning av ungdomars levnadsvillkor (Utbildningsdepartementet 2013a).

³ Se redovisningen av uppdraget i *Indikatorer för uppföljning av ungdomars levnadsvillkor – på väg mot ett uppföljningssystem för den nationella ungdomspolitiken* (Ungdomsstyrelsen 2005).

Statskontorets utvärdering

År 2010 gav regeringen Statskontoret ett uppdrag att utvärdera uppföljningssystemet för den nationella ungdomspolitiken. Statskontoret skulle analysera om systemet bidrar till ökad kunskap om ungas levnadsvillkor samt om systemet bidrar till en helhetsbild av ungas liv. Särskilt skulle uppföljningen med hjälp av indikatorer analyseras. I slutet på 2010 presenterade Statskontoret sin rapport *Ett effektivare uppföljningssystem för den nationella ungdomspolitiken* (Statskontoret 2010).

I sin rapport drar Statskontoret slutsatsen att systemet borde bli mer effektivt. Deras förslag tog sin utgångspunkt i att Ungdomsstyrelsen har en viktig roll i uppföljningssystemet och att myndigheten bör ges ett tydligare ansvar för innehållet i uppföljningen, samtidigt som övriga myndigheters insatser begränsas. Statskontoret lämnade följande förslag:

- Indikatorernas relevans bör utökas med utgångspunkt i färre och varaktiga indikatorer som kan följas långsiktigt.
- Regeringen bör ge Ungdomsstyrelsen i uppdrag att utreda och ta fram förslag på indikatorer inom respektive målområde.
- Ett bättre sammanhang i uppföljningen genom att de tematiska analyserna baseras på resultat från indikatoruppföljningen. Områden där man ser väsentliga problem bör prioriteras för tematiska analyser.
- Databaseringen bör effektiviseras genom antingen att:
 - a) myndigheterna redovisar som idag, men med en analyserande text enbart vart tredje år.
 - b) uppdraget delas mellan SCB som levererar indikatorer och Ungdomsstyrelsen som analyserar indikatorerna.
- Presentation och spridning bör utvecklas. Ung idag tas fram mer sällan, exempelvis vart tredje år medan indikatorerna bör uppdateras varje år för att skapa tidsserier.
- Uppgifterna bör göras tillgängliga på Ungdomsstyrelsens webbplats.

Ungdomsstyrelsens tidigare bedömning

I rapporten *Uppföljning av ungas levnadsvillkor* (2012) redovisar Ungdomsstyrelsen sitt arbete med regeringsuppdraget om att vidareutveckla uppföljningen av ungas levnadsvillkor (Utbildningsdepartementet 2011). Ungdomsstyrelsens bedömning var, precis som Statskontorets, att uppföljningssystemet kan förbättras och effektiviseras på flera sätt. Utifrån den bedömningen lämnade Ungdomsstyrelsen olika förändringsförslag:

- Indikatorsystemet uppdateras och föreslås innehålla 54 indikatorer. Indikatorerna ska, i möjligaste mån, harmoniseras med de ungdomspolitiska indikatorerna i EU samt barnrättspolitikens uppföljningssystem Max18. En ny ålderskategori, 25–29 år, bör inkluderas i indikatorsystemet.
- Valmyndigheten, Skatteverket och Myndigheten för Tillväxtanalys tas bort från systemet och Statistiska centralbyrån och Barnombudsmannen läggs till. Det innebär att 16 myndigheter samt Riksidrottsförbundet har uppdrag i det ungdomspolitiska uppföljningssystemet.
- Indikatorerna uppdateras i takt med att nya uppgifter finns tillgängliga och att den ansvariga myndigheten rapporterar in dessa till Ungdomsstyrelsen. Ungdomsstyrelsen kan i och med det på sin webbplats presentera den senast tillgängliga kunskapen om ungas levnadsvillkor.
- Ungdomsstyrelsen rapporterar den senaste utvecklingen av ungas villkor årligen till regeringen.
- Ungdomsstyrelsen och de medverkande myndigheterna ges i uppdrag att genomföra en sammanfattande analys av utvecklingen av ungas villkor vart tredje år, motsvarande dagens Ung idag.
- Indikatorerna ska redovisas inom sex tematiska områden:
 - o utbildning och lärande
 - o fysisk och psykisk hälsa
 - o ekonomisk och social utsatthet
 - o inflytande och representation
 - o arbete och boende
 - o kultur och fritid.
- Bakgrundsvariablerna sexuell läggning och funktionsnedsättning redovisas inte då det saknas lämpligt statistiskt underlag för att regelbundet redovisa dessa. Det saknas också en tydlig definition av funktionsnedsättning. Bakgrundsvariabeln utländsk/svensk bakgrund bör redovisas på ett mer enhetligt sätt. Skrivningen att göra en internationell jämförelse tas bort. Socioekonomisk bakgrund redovisas inte längre. Vi anser dock att bakgrundsvariablerna sexuell läggning, funktionsnedsättning och socioekonomisk bakgrund ger viktig information om skillnader i ungas villkor och att dessa variabler bör ingå i indikatorredovisningen när det kan göras på ett enhetligt sätt.

- Ungdomsstyrelsen sammanställer i samarbete med medverkande myndigheter deras insatser för att förbättra ungas villkor samt aktuell kunskapsproduktion kring ungas levnadsvillkor årligen, alternativt vart tredje år.
- Ungdomsstyrelsen ges i uppdrag att genomföra ungdomsenkäten vart tredje år och att lägga till frågor där underlag för viktiga indikatorer saknas, även inom andra myndigheters ansvarsområden.
- Ungdomsstyrelsen ges i uppdrag att utveckla en interaktiv webbaserad databas för redovisning av ungas villkor med tidsseriedata för varje indikator och där användaren kan sammanställa information utifrån tillgängliga bakgrundsvariabler. En sådan databas är en förutsättning för att indikatorer ska kunna redovisas på kommunnivå.
- Den tematiska fördjupningen av ungas levnadsvillkor, Fokus, lämnas till regeringen varje år men uppdraget att ta fram rapporten görs tvåårigt.
- Attityd- och värderingsstudien som kompletterar indikatoruppföljningen och de fördjupade analyserna ska genomföras vart femte år.
- Ungdomsstyrelsen ges i uppdrag att hitta former för att utveckla samverkan med ungdomsforskning och praktik som kan kopplas till det ungdomspolitiska systemet.

Andra uppföljningssystem

Som Ungdomsstyrelsen konstaterade i *Uppföljning av ungas levnadsvillkor* (2012) bör indikatorerna i så stor utsträckning som möjligt harmoniseras med de ungdomspolitiska indikatorerna i EU samt barnrättspolitikens uppföljningssystem Max18. De två indikatorssystemen beskrivs mer ingående i den rapporten, men kommer även att kort beskrivas nedan. Under 2013 har även SKL tagit fram en samling nyckeltal för barn och unga, även denna beskrivs kort nedan (Sveriges Kommuner och Landsting 2013). Vi beskriver dessa sammansättningar av indikatorer för att de ofta har gemensamma målgrupper vars kunskapsbehov och sökande efter kunskap bör underlättas så mycket som möjligt.

Uppföljning på EU-nivå

Indikatorssystemet för uppföljning av EU-samarbetet på ungdomsområdet består av cirka 40 så kallade nyckelindikatorer kopplade till de åtta områden som samarbetet vilar på.⁴ Vart och ett av de åtta områdena har en målformulering som indikatorerna ska spegla. Det finns olika många indikatorer per område och även källorna skiljer sig åt. Data från indikatorer som redan finns inom andra politikområden, till exempel utbildning och hälsa, hämtas från källor som Eurostat och OECD. För att hämta data för ”nya” indikatorer kan så kallade Flash Eurobarometer-undersökningar komma att användas. Indikatorerna ska bidra till att stödja framtida politiska insatser på EU-nivå.

För att indikatorerna även ska kunna spegla ungas levnadsvillkor i EU framöver kommer EU-kommissionen att fortsätta sitt samarbete med den expertgrupp som var med och tog fram nyckelindikatorerna för att, om nödvändigt, föreslå förändringar. Indikatorerna uppdateras regelbundet i takt med att det finns ny data på området. Eurostat är dock ansvarigt för att samla alla indikatorer på området och har därför skapat en underavdelning på sin webbplats⁵ där besökare kan söka de senaste uppdateringarna i en öppen databas. Förutom databasen på Eurostats webbplats kommer EU-kommissionen att publicera en rapport vart tredje år, den så kallade *Youth report*⁶, som bland annat innehåller statistik från indikatorerna. EU-kommissionen beställer även studier på områden som anses vara i behov av fördjupning.

De cirka 40 nyckelindikatorerna täcker unga mellan 15 och 30 år, men åldern varierar något beroende på indikator. Alla indikatorer går att bryta ned på kön och ibland efter högsta utbildningsnivå. Av de 54 indikatorer som Ungdomsstyrelsen föreslår i den här rapporten är det 17 som är jämförbara eller liknar EU:s ungdomspolitiska indikatorer.

Inom EU:s uppföljningssystem är tillgången till statistik god inom målområdena som berör utbildning, arbete, hälsa och sociala förhållanden. Däremot saknas det i nuläget statistik för att följa upp de flesta indikatorer inom områdena kultur, deltagande, frivilligarbete och unga i världen.

⁴ Utbildning, sysselsättning och entreprenörskap, hälsa och välbefinnande, deltagande, frivilligarbete, social delaktighet, ungdomar i världen samt kultur och kreativitet.

⁵ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/youth_policy.

⁶ Den första kom 2009, den andra i september 2012.

Det svenska indikatorssystemet saknar motsvarighet till EU:s målområden som berör frivilligarbete och unga och världen. Dessa områden har hittills inte bedömts vara lika centrala i den svenska ungdomspolitik som i EU:s ungdomspolitik.

Uppföljning av barnrättspolitiken

I juli 2012 lanserades Max18, som är ett webbaserat uppföljningssystem av barnrättspolitiken och som tillhandahålls av Barnombudsmannen. Max18 vänder sig framförallt till beslutsfattare och tjänstemän i offentlig verksamhet men innehåller även en sektion som riktar sig direkt till barn och unga. Max18 omfattar sex olika områden – ekonomi, hälsa, utbildning, trygghet, delaktighet samt stöd och skydd – som alla är kopplade till barnkonventionen och innehåller 54 indikatorer. Indikatorerna kan brytas ned på ålder och kön samt i vissa fall även på län och kommuner. Fler bakgrundvariabler finns för en del av indikatorerna. Uppföljningen av barnrättspolitiken och ungdomspolitik överlappar till viss del varandras målgrupper. Barnrättspolitikens målgrupp är barn och unga upp till 18 år och ungdomspolitikens målgrupp är unga i åldern 13–25 år. De ungdomspolitiska indikatorerna belyser dock framförallt unga i åldern 16–25 år och saknar ofta data för den yngre åldersgruppen 13–15 år.

Av de 54 indikatorer som Ungdomsstyrelsen föreslår i denna rapport är det 22 som är jämförbara med eller liknar dem i Max18, även om de inte alltid mäter samma åldersgrupp eller bygger på samma datakälla. Områden som saknas i Max18 är politikområden som ingår i det ungdomspolitiska fokusområdet arbete och försörjning samt delar av fokusområdet inflytande och representation i frågor om deltagande i den representativa demokratin.

SKL:s nyckeltal

Förutom EU:s ungdomspolitiska indikatorer och BO:s Max18 har även Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tagit fram 32 nyckeltal som beskriver både barns och ungas situation ur olika aspekter på kommun- och landstingsnivå. Precis som i frågan om EU:s och Max18:s indikatorer är det viktigt att i så stor utsträckning som möjligt försöka harmonisera de olika systemen med varandra, för att skapa enhetlighet i rapporteringen kring ungas villkor.

De identifierade nyckeltalen finns att hämta i Kommun- och landstingsdatabasen, Kolada.⁷ SKL har även tagit fram ett dokument som ger en beskrivning av samtliga nyckeltal och dess relevans (Sveriges Kommuner och Landsting 2013). En jämförelse av SKL:s nyckeltal och Ungdomsstyrelsens indikatorer för uppföljningen av ungas levnadsvillkor visar att 10 indikatorer är jämförbara eller liknar varandra.

⁷ www.kolada.se

Samråd med berörda myndigheter och organisationer

I det ungdomspolitiska uppföljningssystemet ingår för tillfället 17 myndigheter samt Riksidrottsförbundet. Dessa samt Myndigheten för Kulturanalys, Statens medieråd, Statistiska centralbyrån (SCB), Barnombudsmannen (BO), Forskningsrådet för hälsa arbetsliv och välfärd (Forte), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samt Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU) är de myndigheter och organisationer som Ungdomsstyrelsen samverkat med under uppdragets gång. Alla utom Skatteverket har lämnat sina synpunkter.

Myndigheterna och organisationerna har ombetts att se över vilka av deras indikatorer för ungas levnadsvillkor som kan brytas ner på kommun- eller landstingsnivå, beskriva om de har något samarbete med kommuner och landsting för insamling av indikatorer samt att dela sina erfarenheter och idéer rörande både presentation av statistik på sina webbplatser och spridning av forskningsresultat. I detta avsnitt summeras resultaten av samråden översiktligt.

Kommunal nivå

Majoriteten av myndigheterna och organisationerna ansåg att det var viktigt att kunna bryta ner indikatorerna på kommun- och landstingsnivå, särskilt SKL och LSU betonade detta. Ofta är det möjligt att göra med statistik från registerdata.

Men samtidigt lyftes farhågor kring att alltid sträva efter att bryta ner på kommun- och landstingsnivå då det i vissa fall inte förenklar utan snarare försvårar tolkningen av indikatorn. Dels utifrån att analys och tolkning kräver statistisk kompetens, dels att indikatorers reliabilitet kan försämrats när de bryts ner på kommunnivå, på grund av lägre antal observationer. Man bör även ha kunskap om skillnader i kontextuella villkor när man jämför kommuner med varandra. Arbetsmiljöverket, som bland annat redovisar arbetsplatskador, påpekade att kommuner har olika branschammansättningar, vilket gör att resultatet blir svårt att tolka om man jämför indikatorn mellan kommuner. Socialstyrelsen och Brå menade att de flesta av deras indikatorer kan brytas ner på kommunnivå men att detta inte bör göras då det är alldeles för få individer det handlar om i slutändan.

Eftersom kommuner sällan delar upp barn- och ungdomsfrågor, utan ser det som ett arbetsområde, betonade SKL vikten av samarbete mellan Ungdomsstyrelsen och BO kring indikatorer. Det är viktigt att på nationell nivå närmar sig varandra inom barnrätts- och ungdomspolitiken så att kommuner och landsting enklare kan ta del av kunskap och erfarenheter.

Presentation av indikatorer

Ett flertal myndigheter och organisationer har databaser och statistik på sina webbsidor, Socialstyrelsen har till exempel *Öppna jämförelser*, BO har *Max 18* och SKL har *Kolada*. Majoriteten av deltagarna i samrådet lyfte vikten av att målgruppsanpassa hur statistiken presenteras. De menade att det finns några vägval som Ungdomsstyrelsen måste göra, huruvida vi vill ha en kort analystext till varje indikator eller om indikatorn ska vara öppen för tolkning. Om vi ska presentera färdiga tabeller och diagram eller om vi ska ge användaren möjlighet att själv ta fram sina resultat. Sveriges Kommuner och Landsting betonade vikten av att ha ett analysstöd på webben då den kompetensen oftast saknas hos kommuner och landsting, även Kulturrådet lyfte risken för feltolkningar.

Flera myndigheter reflekterade över att indikatorer blivit så populärt och att det inte alltid ger svar på de frågor som många politiker, lokalt och nationellt, vill ha svar på. Det krävs alltså en avvägning mellan vad vi ska mäta och vad vi vill uppnå.

Övrigt

Sveriges ungdomsorganisationer (LSU) lyfte behovet av att få in ett ungdomsperspektiv i indikatorerna samt att ungdomspolitikens nationella mål kommer att förändras i och med regeringens ungdomspolitiska proposition våren 2014. Frågan är då till exempel hur indikatorsystemet ska anpassas till de nya övergripande målen.

Indikatorernas relation till politiska mål och vikten av att kunna tolka om de pekar i en positiv eller negativ riktning var en fråga som fler myndigheter i samrådet lyfte.

Socialstyrelsen lyfte till exempel statistik som visar på en ökning av unga som äter medicin för sin psykiska hälsa, ska man tolka det som att ungas psykiska hälsa har blivit sämre eller ska man tolka det som att det är bra att fler och fler får hjälp av sjukvården?

Ett flertal myndigheter sprider forskningsresultat inom sina sakområden idag, och då är det främst spridning av rapporter via deras egen webbplats. Försäkringskassan och Socialstyrelsen har egna forskningssamarbeten med olika universitet och forskare.

Vi har även haft ytterligare dialog med några av de medverkande myndigheterna framförallt med Myndigheten för Kulturanalys och Kulturrådet om samverkan i att ta fram indikatorer om ungas kulturutövande, med Forte om stärkt samverkan i att sprida forskning om ungas villkor samt med BO och SCB för att ta del av deras kunskap och erfarenheter av arbetet med Max 18.

Samtliga indikatorrapporterande myndigheter samt SCB och Riksidrottsförbundet fick under januari ett förslag på sin indikator/sina indikatorer att ta ställning till. Förslagen på indikatorer utgick från den analys som Ungdomsstyrelsen genomförde i samband med uppdraget som resulterade i rapporten *Uppföljning av ungas levnadsvillkor – förslag till utveckling* (Ungdomsstyrelsen 2012). De fick ta ställning till om deras indikator kunde brytas ned efter de bakgrundsvariabler samt på kommun-, landstings- eller länsnivå som Ungdomsstyrelsen föreslog. De fick även kommentera med vilket tidsintervall och när på året som deras indikatorer uppdaterades. Slutligen ville vi ha uppgifter om vilket eller vilka typer av format som deras data kan komma att levereras i. Detta med tanke på att informationen ska föras över till Ungdomsstyrelsens kommande databas för ungas levnadsvillkor.

Ett flexibelt system

Ungdomsstyrelsens utgångspunkt är att uppföljningen av ungas levnadsvillkor bör vara flexibel och kunna anpassas både efter den politiska utvecklingen av den nationella ungdomspolitiken och efter sakområdenas förändrade möjligheter att ta fram statistik. Eftersom det hela tiden pågår utvecklingsarbeten som påverkar uppföljningen av ungas villkor är det viktigt att uppföljningssystemet kan utvecklas och uppdateras med relevanta indikatorer vid behov.

Samverkan med andra myndigheter

Olika typer av samverkan

Det ungdomspolitiska uppföljningssystemet baseras på samverkan kring ungas levnadsvillkor mellan många myndigheter. Det är också grundtanken med systemet då den nationella ungdomspolitiken är tvärssektoriell och därmed ett gemensamt ansvar för många myndigheter. För att uppföljningssystemet ska hålla hög relevans och kvalitet är det viktigt med en kontinuerlig dialog och nära samverkan med andra myndigheter om de olika indikatorernas utformning och eventuella utvecklingsmöjligheter.

Hittills har de myndigheter och Riksidrottsförbundet som ingått i indikatorrapporteringen haft i uppgift att i början på varje år dels rapportera in sina indikatorer inklusive en analys av utvecklingen, dels myndighetens insatser för ungas levnadsvillkor det senaste året. Ungdomsstyrelsen har sedan redigerat och redovisat myndigheternas underlag i rapporten *Ung idag* som vi lämnat till regeringen i mitten på juni varje år.

Ungdomsstyrelsen vill bredda samverkan med myndigheterna framöver men även tydliggöra de olika rollerna som olika myndigheter och organisationer har i uppföljningen av ungas levnadsvillkor.

Mot bakgrund av Ungdomsstyrelsens förslag i rapporten *Uppföljning av ungas levnadsvillkor* (2012) föreslår vi att följande myndigheter läggs till i det ungdomspolitiska uppföljningssystemet; Statistiska centralbyrån (SCB), Barnombudsmannen (BO), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges ungdomsorganisationer (LSU), och Myndigheten för Kulturanalys. Barnombudsmannen bör inte ingå som en indikatorrapporterande myndighet utan som en samverkande myndighet i den referensgrupp som föreslås nedan, detsamma gäller organisationerna SKL och LSU. Statistiska centralbyrån föreslås få en dubbel roll, både att rapportera in vissa indikatorer och att ingå i referensgruppen. Myndigheten för Kulturanalys föreslås bli en framtida indikatorrapporterande myndighet i och med utvecklingen av indikatorerna för kultur och fritid, som beskrivs senare i detta kapitel.

Ungdomsstyrelsen ser ett behov av att samverka med myndigheter på flera olika sätt, men majoriteten av myndigheterna inom uppföljningen kommer som innan att vara de myndigheter som redovisar indikatorer till Ungdomsstyrelsen.

Indikatorrapporterande myndigheter

Ungdomsstyrelsen föreslår att uppdraget att rapportera in indikatorutvecklingen även i fortsättningen sker årligen. Om myndigheten inte har tillgång till ny statistik för uppdateringen är det den informationen som ska rapporteras till Ungdomsstyrelsen. Ungdomsstyrelsen och de indikatorrapporterande myndigheterna kommer vid varje års början överens om när under året respektive indikator ska uppdateras.

Tanken är att varje indikator ska ge den senast möjliga informationen samt information om när indikatorn kommer att uppdateras nästa gång.

Myndigheterna rapporterar in indikatorer enligt de riktlinjer som Ungdomsstyrelsen enligt förslaget i denna rapport tar fram i samråd med SCB. Ansvaret för datakvaliteten kommer att vila hos den inrapporterande myndigheten, inklusive de särskilda ställningstaganden som är aktuella vid redovisning av statistik i form tidsserier och vid redovisning efter kön, åldersgrupper, bakgrund och region. Den inrapporterande myndigheten ska beskriva vad indikatorn visar, kommentera utvecklingen över tid samt de eventuella nedbrytningarna. Dessa texter bör vara webbanpassade och därmed kortare än texterna i *Ung idag*.

Vart tredje år sammanställer respektive myndighet en fördjupad analys av indikatorn. Analyser som Ungdomsstyrelsen sedan sammanställer och publicerar i form av en pdf-fil på myndighetens webbplats.

Förutom denna fördjupade analys ska myndigheterna rapportera genomförda insatser och projekt för ungas levnadsvillkor vart tredje år. Ungdomsstyrelsen ansvarar för sammanställning och publicering på webbplatsen.

Som ett komplement till myndigheternas analys och Ungdomsstyrelsens sammanställning föreslår vi att även LSU skriver en analys av den aktuella utvecklingen utifrån sin utgångspunkt. Även denna analys presenteras i databasen på webbplatsen.

Med bakgrund av de indikatorer som Ungdomsstyrelsen föreslår i denna rapport ska följande myndigheter samt Riksidrottsförbundet redovisa statistik inom uppföljningen av ungas levnadsvillkor.

- 1 Arbetsförmedlingen
- 2 Arbetsmiljöverket
- 3 Brottsförebyggande rådet
- 4 Centrala studiestödsnämnden
- 5 Folkhälsomyndigheten
- 6 Försäkringskassan
- 7 Kronofogdemyndigheten
- 8 Statistiska centralbyrån
- 9 Skolverket
- 10 Socialstyrelsen
- 11 Ungdomsstyrelsen.

Detta betyder alltså att Skatteverket, Valmyndigheten, Tillväxtverket, Boverket, Universitetskanslersämbetet och Myndigheten för Tillväxtanalys inte längre förslås rapportera in statistik till Ungdomsstyrelsen. Tillväxtverket, Boverket och Universitetskanslersämbetet kvarstår dock som en del av uppföljningen då deras sakkunskap och analys av indikatorerna är fortsatt viktig. Därmed föreslår vi att Skatteverket, Valmyndigheten och Myndigheten för Tillväxtanalys inte längre är en del av uppföljningen för ungas levnadsvillkor.

Referensgrupp

Det framtida uppföljningssystemet för ungas levnadsvillkor bör hålla hög kvalitet, möjliggöra jämförelser mellan år samt ge utrymme för flexibilitet och utveckling. En metod för att säkerställa detta är att införa en referensgrupp. Barnombudsmannen har i sitt arbete med Max18 använt sig av en referensgrupp för utveckling av nya indikatorer för barnrättspolitiken. Deras erfarenheter av detta har varit mycket goda och Ungdomsstyrelsen föreslår därför att myndigheten ges i uppdrag att inrätta och leda en liknande grupp. Vi föreslår att Barnombudsmannen, Statistiska centralbyrån, Sveriges Kommuner och Landsting samt Sveriges ungdomsorganisationer (LSU) bör ingå i denna referensgrupp.

Syftet med den föreslagna referensgruppen är att kvalitetssäkra uppföljningen. Gruppen bör sammankallas en gång per år för att diskutera eventuella förändringar i de inblandade aktörernas uppdrag, insamlingen av statistik och annat som har relevans för uppföljningssystemet. Ett ytterligare syfte är att hålla varandra uppdaterade på utvecklingen av indikatorer för ungas levnadsvillkor. Gruppen kan vid behov mötas flera gånger under året och även välja att tillfälligt bjuda in andra myndigheter eller organisationer för expertkunskap inom ett visst område.

Ungdomsstyrelsens utgångspunkt för gruppens arbete är att indikatorredovisningen ska följa Statistiska centralbyråns kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (Statistiska centralbyrån 2001). En annan viktig utgångspunkt är att myndigheternas sakkunskap ska få avgöra vilka nyckeltal som är de mest lämpliga.⁸

Samverkande myndigheter

Barnombudsmannen

Ungdomsstyrelsen föreslår att *Barnombudsmannen* blir en så kallad samverkande myndighet inom uppföljningen av ungas levnadsvillkor. Utöver medverkan i referensgruppen ser Ungdomsstyrelsen Barnombudsmannen som en viktig dialog- och samrådspartner kring uppbyggnaden av den databas där indikatorerna ska publiceras.

Barnombudsmannen kommer inte att rapportera in någon statistik till Ungdomsstyrelsen utan samarbetet kommer ske utifrån bägge myndigheternas behov av utveckling. Max18 innehåller flera uppgifter om den yngre ålderskategorin för ungdomspolitiken, något som uppföljningen av ungas levnadsvillkor saknar. Det faktum att Ungdomsstyrelsens och Barnombudsmannens åldersgrupper överlappar varandra för

⁸ Se mer om vårt urval och resonemang kring kvaliteten i kapitel 3 i rapporten *Uppföljning av ungas levnadsvillkor* (Ungdomsstyrelsen 2012).

åldern 13–18 år innebär också att det kan finnas behov av samverkan kring dessa unga i framtiden.

Som Sveriges Kommuner och Landsting poängterat är det dessutom viktigt att barnrättspolitikerna och ungdomspolitikerna närmar sig varandra nationellt då dessa politikområden ofta hanteras som ett område på kommunal nivå.

Statistiska centralbyrån

Statistiska centralbyrån (SCB) föreslås få dubbla roller inom det ungdomspolitiska uppföljningssystemet, dels som statistiklevererande myndighet, dels som del i den ovan nämnda referensgruppen.

SCB har inte tidigare redovisat indikatorer till det ungdomspolitiska uppföljningssystemet men vi föreslår att de tar över redovisningen av 15 indikatorer som andra myndigheter redovisat tidigare, vilka kan ses i indikatorsammanställningen i kapitel 7. Anledningen är att informationen tidigare år har fått gå omvägar för att sedan skickas till Ungdomsstyrelsen. Därför är det mer effektivt och kvalitetssäkert om dessa indikatorer kommer direkt från SCB framöver. Detta betyder dock en ökad kostnad för Ungdomsstyrelsen då SCB tar cirka 100 000 kronor per år för leverans av de indikatorer som vi föreslår att de ska leverera.

Ungdomsstyrelsen har dessutom som ambition att använda SCB som konsulter i uppdraget att utveckla en databas för ungas levnadsvillkor. Detta då vi behöver utveckla en mall för inrapportering för varje statistiklevererande myndighet så att samverkan, uppdatering och driften av databasen/webbplattformen kan ske så smidigt som möjligt. Vi behöver dessutom SCB:s kunskap kring kvalitetssäkring av inrapporterade data. Ungdomsstyrelsen anser att dessa utvecklingsprojekt med SCB är nödvändiga för att kunna skapa ett så effektivt system som möjligt för kvalitet och tidsåtgång.

Andra samverkande myndigheter

Andra myndigheter som vi anser bör vara samverkande är *Tillväxtverket*, *Kulturrådet*, *Myndigheten för Kulturanalys*, *Statens medieråd* och *Forte*. Dessa myndigheter har i denna rapport inte föreslagits vara statistikleverantörer men deras sakkunskap är viktig för ungas levnadsvillkor och för analys av indikatorerna inom uppföljningen. Även *Folkbildningsrådet* kan vara en möjlig samverkande aktör, utifrån det förslag om en enkät om ungas fritidsvanor som beskrivs i nästa avsnitt.

Uppföljning av ungas kultur och fritid

Som Ungdomsstyrelsen uppmärksammade i rapporten *Uppföljning av ungas levnadsvillkor* (2012) brister det rådande uppföljningssystemet i sin täckning av ungas villkor inom kultur och fritid. Att det finns få indikatorer för att följa upp ungas situation inom kultur- och fritidsområdet konstateras också i flera av Ungdomsstyrelsens utredningar (jfr Ungdomsstyrelsen 2011, 2013).

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har under 2013 kartlagt statistikproduktionen hos olika centrala organisationer inom kultur- och fritidsområdet. De konstaterar att det är många myndigheter och organisationer som tar fram statistik på området. Statistiken gäller framförallt verksamhet och rapporteringen är från organisationsnivå. Utifrån denna statistik går det att få en övergripande bild av omfattningen av verksamheter ute i landet, i såväl ekonomiska termer som i antal aktiviteter och anläggningar. Även SKL konstaterar att det saknas statistik på individnivå om vanor och attityder (Sveriges Kommuner och Landsting 2014). Det är också statistik på individnivå som indikatorerna för ungas levnadsvillkor ska spegla.

De indikatorer som Kulturrådet redovisar inom kulturområdet bygger på en fördjupning om kultur och fritid i Statistiska centralbyråns Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF), som uppdateras vart åttonde år. Den har gjorts sedan 1976, den genomfördes senast 2006/07 och genomförs nästa gång 2014/15. Statistiska centralbyrån kommer dock att väsentligt minska antalet frågor i denna del till nästa gång som ett led i att korta intervjutiden. Uppföljningen av ungas kultur och fritid via ULF kommer alltså att begränsas ytterligare framöver. Att indikatorerna endast uppdateras vart åttonde år är också problematiskt eftersom indikatorsystemet i sin helhet bör uppdateras med kortare tidsintervall.

Ungas fritids- och kulturaktiviteter följs till viss del upp i och med Ungdomsstyrelsens attityd- och värderingsstudie, som genomförs var femte år, samt ungdomsenkäten som genomförts var tredje år. Attityd- och värderingsstudien genomförs dock enligt vår bedömning för sällan för att den ska vara optimal för indikatoruppföljningen. I rapporten *Uppföljning av ungas levnadsvillkor* (Ungdomsstyrelsen 2012) föreslog vi att Ungdomsstyrelsen skulle ges i uppdrag att genomföra ungdomsenkäten vart tredje år och att enkäten skulle uppdateras för att kunna leverera nyckeltal till indikatorrapporteringen där det idag saknas ett lämpligt statistiskt underlag, även inom andra myndigheters ansvarsområden. Detta skulle till exempel kunna innebära en förbättrad uppföljning av ungas fritids- och kulturvanor.

Ungas kulturvanor

Ungdomsstyrelsen har tidigare föreslagit utveckling av återkommande undersökningar om ungas kulturutövande (Ungdomsstyrelsen 2011, 2012). Myndigheten för Kulturanalys fick också i uppdrag i sitt regleringsbrev för 2014 att genomföra kulturvaneundersökningar med särskild redovisning av barns och ungas kulturvanor samt utveckla kvalitativa och kvantitativa indikatorer för kulturområdet (Kulturdepartementet 2013).

För att uppföljningssystemet av ungas levnadsvillkor bättre ska kunna följa upp ungas kulturvanor föreslår vi att Myndigheten för Kulturanalys kommande kulturvaneundersökning används till indikatorerna kring kultur i uppföljningen av ungas levnadsvillkor. Eftersom kulturvaneundersökningen inte är färdigutformad finns det möjlighet att utforma frågor som passar för uppföljningssystemet av ungas levnadsvillkor. Det är därför viktigt att Myndigheten för Kulturanalys, Ungdomsstyrelsen och andra berörda myndigheter samarbetar i framställandet av de frågor som rör unga och som kan vara relevanta för indikatoruppföljningen.

Ungas fritidsvanor

En återkommande uppföljning av ungas kulturutövande täcker dock inte in alla former av fritidsaktiviteter som unga ägnar sig åt. Det krävs därför även undersökningar som täcker in ungas fritid i stort på ett bättre sätt.

I Ungdomsstyrelsens rapport *Fokus 13* om unga och jämställdhet föreslås också att Ungdomsstyrelsen får i uppdrag att, i samråd med aktörer som Sveriges Kommuner och Landsting, Myndigheten för Kulturanalys, Statens medieråd, Folkbildningsrådet och Sveriges ungdomsorganisationer (LSU), utveckla en enkät kring ungas fritidsvanor som ska genomföras regelbundet. Enkäten bör belysa både eget utövande och hur unga tar del av olika aktiviteter på sin fritid, och då alla delar av ungas fritid (Ungdomsstyrelsen 2013). Från en sådan enkät skulle data till indikatorer som följer upp ungas fritidsvanor kunna hämtas. En del av ungas fritid som är viktig att uppmärksamma i en eventuell framtida enkät är ungas medievanor, något som också har lyfts i samrådsmötena för detta uppdrag.

Ungdomsstyrelsens Fokusrapport för 2014 handlar om just ungas fritid och det är möjligt att resultaten i den rapporten också kan påverka utvecklingen av indikatorer kring ungas fritid.

Ungdomsstyrelsen ser alltså flera möjligheter till utveckling av indikatorer som rör ungas fritid och kultur under de kommande åren. Syftet med utvecklingen är att få en bättre uppföljning av ungas kultur- och fritidsvanor på ett så effektivt sätt som möjligt. Tanken är att de eventuellt flera olika uppföljningsinstrumenten ska samordnas så att de kan komplettera varandra snarare än att samma frågor ska följas upp med olika uppföljningsinstrument. Denna eventuella utveckling inom området gör att de indikatorer som presenteras kring detta område i kapitel 7 kan komma att förändras med tiden. Detta utvecklingsarbete kommer dock att ta tid och det är troligt att data från SCB:s ULF-undersökning kommer att användas vid redovisningen 2015.

Andra utvecklingsområden

Vi anser att framtida utvecklingsprojekt inom uppföljningen av ungas levnadsvillkor bör beslutas gemensamt inom den förslagna referensgruppen. Ungdomsstyrelsen har till exempel identifierat området *rättigheter och självständighet* där kunskap om ungas levnadsvillkor saknas. Ett annat område som regelbundet bör ses över inom uppföljningen är enhetligheten och utvecklingen av olika bakgrundsvariabler samt möjligheten till jämförelser mellan kommuner.

Forskning och spridning av kunskap

I detta uppdrag ingår att i samråd med Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), överväga hur aktuell forskning om ungdomar kan lyftas fram i rapporteringen om ungas levnadsvillkor. Syftet är att göra resultat av forskning tillgängligt och tillämpbart för kommuner och landsting. Här fokuserar vi främst på frågan hur forskningsresultat kan göras tillgängligt generellt.

Forskning om ungdomar som kan vara relevant för rapporteringen bedrivs i en mängd institutioner i landets universitet och högskolor. Ungas levnadsvillkor täcker flera breda vetenskapliga områden som arbetslivsforskning, utbildningsforskning, kriminologi, folkhälsoforskning, demokratiforskning och forskning i socialt arbete för att nämna några.

Uppgiften att följa och sprida aktuell forskning inom detta mångskiftande område är svår. Den främsta anledningen är att det med få undantag saknas sammanhållande och rikstäckande strukturer med fokus på forskning om ungdomar inom högskole- och universitetsvärlden. Sådana rikstäckande strukturer skulle kunna vara öronmärkta forskningsmedel, centrumbildningar eller forskningsinstitut, koordinatörer, nätverk eller särskilda plattformar för spridning som webbplatser eller tidskrifter.

I detta hänseende är Sverige ett undantag bland EU:s medlemsländer. Enligt en aktuell kartläggning av ungdomspolitiken inom EU är det endast i tre medlemsländer⁹ (Sverige, Cypern och tysktalande Belgien) som det saknas en institutionaliserad och regelbunden samverkan mellan ungdomsforskningen och regeringen, och där det inte heller finns planer för att etablera en sådan (Europeiska kommissionen 2013).

Som ett exempel kan nämnas att det i Finland finns ett nationellt nätverk för forskning om ungas villkor. Nätverket består av forskare samt av experter inom ungdomsarbete och ungdomspolitik.

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd

Den mest centrala aktören bland forskningsfinansiärer inom ungdomsområdet är Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) (tidigare Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, FAS). Forte ska enligt sin instruktion främja och stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom sitt område. Forte är den största finansiären inom området för forskning om barn och ungdomar, tätt följd av Vetenskapsrådet, Statens folkhälsoinstitut och Socialstyrelsen samt KK-stiftelsen (Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap 2010).

⁹ Belgien redovisas indelat i landets tre federala gemenskaper: tyskspråkig, flamländsk och fransk. Därför var antalet länder i redovisningen 29.

Vid sidan av uppdraget att stödja forskning har Forte även uppdraget att samordna forskningen om barn och ungdomar och att främja och ta initiativ till vetenskaplig publicering och till kunskapsförmedling och dialog om den forskning som finansieras av rådet. Samordningsansvaret innebär även att Forte kan lägga ut uppdrag på forskningsinstitutioner, forskare eller andra experter för att ta fram underlag, sprida information eller skapa möten mellan forskare och praktiker.

Den definition av forskning om barn och unga som forskningsrådet tillämpar omfattar barn och unga från födseln till cirka 25 år, med fokus på uppväxtvillkor och levnadsförhållanden. Det kan likaväl handla om psykologiska eller medicinska studier av individer som organisations- och samhällseliga studier med inriktning mot barn och unga. I området ingår också studier om särskilt utsatta barn och unga samt studier om ungas sociala förhållanden och egna kulturella uttryck. Forskning om barns och ungas hälsa ingår som en särskilt viktig del.

Spridning av forskning om unga

Forte ger ut populärvetenskapliga *Forte magasin* och har en webbplats där de bland annat publicerar intervjuer med forskare om aktuell forskning som är finansierad av Forte, *Forskare berättar*. Det finns dock ingen särskild presentation om eller ingång till forskning om unga på webbplatsen.

Rådet får också särskilda medel från Utbildningsdepartementet, 500 000 kronor om året, för stöd till och insatser för ungdomsforskningen. De ska enligt sitt regleringsbrev för 2014 (Socialdepartementet 2013) särskilt prioritera information och insatser som rör forskning om ungas psykiska hälsa. Det är första gången som ett särskilt område inom uppdraget ska prioriteras.

Tidigare år har rådet använt medel för till exempel särskilda konferenser och seminarier, publicering av forskarantologier samt för att finansiera enstaka forskningsprojekt.

Tillgänglig forskning

Forskning.se

De statliga insatserna för att fånga upp, sammanställa och vidareförmedla viktiga resultat av forskning till de brukare som inte är vetenskapligt skolade kanaliseras främst genom webbplatsen *forskning.se*. *Forskning.se* drivs och utvecklas av tolv myndigheter och stiftelser som finansierar forskning samt landets lärosäten. Bland finansörerna finns Forte, KK-stiftelsen, Vinnova, Formas, Riksbankens jubileumsfond, Stiftelsen för strategisk forskning och bland övriga myndigheter finns till exempel Skolverket.

På webbplatsen presenteras populärvetenskapliga översikter kring olika teman. Det finns bland annat översikter om mobbning, barns hälsa, entreprenörskap i skolan, fritidshem samt elevperspektiv i skolan, för att nämna några med ungdomspolitisk relevans. Det finns dock ingen särskild presentation av eller ingång till forskning om unga på webbplatsen. Det är också oklart för den som besöker webbplatsen varför just dessa valda teman presenteras.

Ungdomsstyrelsen

Ungdomsstyrelsen har ett omfattande kunskapsuppdrag inom ungdomspolitiken, dock inte med fokus på forskning. Uppföljningen av ungas levnadsvillkor är en del av myndighetens kunskapsuppdrag och kopplingen till aktuell forskning varierar mellan de olika återkommande rapporterna inom uppföljningssystemet.

Andra myndigheters kunskapsuppdrag

Vi har gått igenom indikatorrapporterande myndigheters instruktioner i syfte att identifiera vilka som har i uppdrag att samla och sprida forskningsresultat. Bland de som har ett sådant uppdrag finns Brottsförebyggande rådet på det kriminalpolitiska området, Folkhälsomyndigheten inom folkhälsoområdet, Försäkringskassan inom socialförsäkringsområdet, Myndigheten för Kulturanalys inom kulturområdet, Skolverket inom det pedagogiska området samt Socialstyrelsen inom vård och socialtjänst. De övriga myndigheter som rapporterar ungdomspolitiska indikatorer hade inte några uppgifter med koppling till forskning i sina instruktioner (Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Barnombudsmannen, Boverket, Centrala studiestödsnämnden, Statens kulturråd, Tillväxtverket och Universitetskanslersämbetet).

Utvecklingsområden

Utveckla myndigheters spridningsinsatser

Vi föreslår att Ungdomsstyrelsen och Forte stärker sitt samarbete i syfte att utveckla spridningen av forskningsresultat. Ett exempel är Ungdomsstyrelsens årliga rikskonferens där ett samarbete skulle kunna leda till ett återkommande seminarium om aktuell forskning om unga. En annan möjlighet är att göra särskilda spridningsinsatser kring forskningsområden som är prioriterade för båda myndigheterna, till exempel ungas psykiska ohälsa eller ungas etablering på arbetsmarknaden. Ungdomsstyrelsen har genom sitt arbete ett välutvecklat kontaktnät med både det civila samhällets representanter och lokala aktörer på kommun- och landstingsnivå som passar väl in som målgrupp för den kunskap som Forte sammanställer och sprider.

Regeringen bör överväga om de indikatorrapporterande myndigheter som idag har i uppdrag att följa och sprida forskningen inom sitt område (Brottsförebyggande rådet, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Myndigheten för Kulturanalys, Skolverket och Socialstyrelsen) ska ges ett tydligare uppdrag att sprida resultat om forskningen kring ungas villkor, till exempel genom en regelbunden sammanställning till Ungdomsstyrelsen. Detta kan kopplas till indikatoruppdraget.

Sprid forskningsresultaten genom stärkt stöd till akademien

Att sprida forskningsresultat kan ge nya perspektiv till och fördjupa kunskapen om ungas levnadsvillkor. Vi vill lyfta fram vikten av att högskolor och universitet är aktiva aktörer i spridningen av forskningsresultat om ungas villkor. Det som i dagsläget försvårar detta är att det saknas strukturer och aktörer som koordinerar forskningen om ungas villkor. Ett uttryck av detta är att Sverige, till skillnad från de flesta andra EU-medlemsländer, saknar en struktur för regelbunden samverkan mellan ungdomsforskning och regeringen. Det saknas också en aktör med uppdrag att koordinera forskningen om ungas villkor. Eftersom forskning om ungas villkor berör många akademiska fält och högskolor är det koordinerande uppdraget centralt för att systematisk förmedling av kunskap ska kunna äga rum.

Eftersom ungas levnadsvillkor omfattar ett flertal akademiska discipliner behövs även ett sammanlänkande nätverk för att få till stånd en dialog mellan olika akademiska grenar där forskning om unga bedrivs.

Indikatorer på webben

I regeringens uppdrag att utveckla indikatorer för uppföljning av ungas levnadsvillkor (Utbildningsdepartementet 2013a) har det också ingått att undersöka förutsättningarna för att kunna presentera indikatorer på Ungdomsstyrelsens webbplats. I regleringsbrevet för 2014 fick myndigheten ett nytt uppdrag att utveckla en användarvänlig databas för statistik om ungas levnadsvillkor. Uppbyggnaden av databasen är en del av utvecklingen av uppföljningssystemet för den nationella ungdomspolitiken. Databasen ska kunna tas i bruk under 2015 (Utbildningsdepartementet 2013c). I detta avsnitt beskrivs vad som gjorts hittills för att undersöka förutsättningarna för att presentera indikatorer på webben.

Inspiration från andra aktörer

I de samrådsmöten som anordnats med berörda myndigheter behandlades frågan om att publicera statistik på webben. Flera av myndigheterna har i dagsläget någon form av statistikpublicering på sina webbplatser och att hämta in deras åsikter och erfarenheter av detta är därför viktigt för uppbyggnaden av vår databas. För att få ytterligare inspiration har Ungdomsstyrelsen tittat lite närmare på tre olika webbplatser med statistik: Barnombudsmannens Max18, Eurostats ungdomsindikatorer och Nederländernas indikatoruppföljning av ungas levnadsvillkor.

Max18

Barnombudsmannens Max18 riktar sig till vuxna beslutsfattare, tjänstemän och praktiker samt till barn och unga själva. På webbplatsen kan man hitta statistik om barn i form av cirka 50 indikatorer. Indikatorerna finns indelade i sex områden (som hänger ihop med målområdena inom barnrättspolitiken): ekonomi, hälsa, utbildning, trygghet, delaktighet samt stöd och skydd. Det går också att hitta statistik per kommun och län. Det går att välja om man vill få statistiken i tabell- eller diagramformat och det går att göra jämförelser mellan olika län. Till varje område finns en sammanfattande analys av resultaten och varje område kopplas också till relevanta artiklar i barnkonventionen.

På webbplatsen finns även information i både text- och filmformat om vad Max18 är. Det finns dessutom en flik, med bland annat en statistiksnurra, där man lätt kan få fram statistik om en särskild indikator som är speciellt riktad till barn och unga.

Max18 har också en funktion som kallas *statistiklabbet*, där besökarna själva kan arbeta med de olika indikatorerna och till exempel bryta ner statistiken på olika bakgrundsvariabler. På förstasidan på webbplatsen finns också en spalt för aktuella nyheter där det till exempel uppmärksammas när ny statistik kommit in.

Eurostats ungdomsindikatorer

På Eurostats webbplats publiceras statistik för de cirka 40 ungdomsindikatorerna uppdelat på nio områden.¹⁰ Det går att få statistik för de olika indikatorerna både för hela EU sammanlagt samt för de enskilda medlemsländerna. Om indikatorerna tillåter går det även att få fram statistik nedbrutet på vissa bakgrundsvariabler som kön och ålder. Till varje indikator finns också information om varifrån statistiken kommer, senaste och kommande uppdateringsdatum och förtydligande texter om indikatorn.¹¹

Indikatorerna har också sammanställts i en så kallad *Dashboard of EU Youth indicators* där de olika indikatorernas utveckling över tid visas. Till varje indikator finns dessutom en symbol som visar om utvecklingen är positiv eller negativ, en definition av indikatorn och källa för statistiken. På webbplatsen finns även länkar till andra relevanta webbplatser och till *Youth report* som ges ut vart tredje år.¹²

Nederländernas indikatoruppföljning av ungas levnadsvillkor

Syftet med de nederländska ungdomsindikatorerna är att tillhandahålla information till politiker, forskare och andra relevanta aktörer om situationen för unga i landet. Indikatorerna, som bland annat presenteras på webben, bygger på existerande publikationer och datamaterial och ger en bild av situationen för befolkningen i åldern 0–24 år. De cirka 70 indikatorerna är indelade i fem huvudområden: ungdomar och familjer, hälsa och välfärd, utbildning, arbete samt säkerhet, lag och rätt.¹³ För vissa indikatorer går det att bryta ner statistiken på bakgrundsvariablerna kön, ålder, region och härkomst. Användaren kan själv välja att få statistiken som tabell, i ett diagram eller i kartgrafik. Till varje indikator finns en kort beskrivning av vad den står för och varifrån statistiken är hämtad. Under varje ämnesområde finns också korta artiklar som analyserar och presenterar resultatet från några av indikatorerna. Varje år görs dessutom en nationell årlig rapport utifrån samtliga ungdomsindikatorer kompletterat med särskilda forskarartiklar som ytterligare belyser ungas situation.¹⁴

Användaren kan också sammanställa tillgänglig information med hjälp av databasen och få ut en egen rapport som sammanställer indikatorerna på nationell, regional eller kommunal nivå, så långt som data tillåter. Även dessa sammanställningar har en kort beskrivning av varje tabell och figur.¹⁵

¹⁰ De åtta områden som samarbetet kring ungdomspolitik vilar på och som nämns i kapitel 1 samt området demografi.

¹¹ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/youth/indicators.

¹² http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/youth.

¹³ young people and families, health and welfare, education, labour and safety and justice.

¹⁴ <http://jeugdmonitor.cbs.nl/nl-nl/>.

¹⁵ <http://lokalejeugdspiegel.databank.nl/>.

En användarvänlig databas

Det finns flera saker att ta efter från de tre exemplen på webbpublicerad statistik ovan. I utformandet av Ungdomsstyrelsens webbdatabas är det viktigt att tänka på användarvänligheten. Eftersom målgruppen för databasen är bred är det viktigt att den statistik som presenteras är tydlig och enkel så att alla som besöker databasen kan förstå indikatorerna oavsett statistisk erfarenhet. Ett sätt att minimera risken för feltolkningar, som flera av samrådsmyndigheterna förespråkat, är att presentera fasta tabeller och grafer med förklarande texter till snarare än att ha interaktiva tabeller där användaren själv laborerar med och tolkar statistiken.

Databasens innehåll

I det här stycket beskriver vi hur vår ambition med databasens innehåll ser ut. Eftersom databasen kommer att byggas på statistik från en mängd olika inrapporterande myndigheter är den slutgiltiga databasen beroende av vilken data myndigheterna kan leverera, vilket kan innebära att databasens innehåll i slutändan inte ser exakt ut som det beskrivs här. Vår förhoppning är dock att databasen kommer att samla indikatorerna om ungas levnadsvillkor under sex områden (se kapitel 7). Det ska vara möjligt att få indikatorn redovisad antingen i tabellformat eller i form av en figur. Till de olika indikatorerna ska det också finnas en kort förklarande text som hjälper läsaren att tolka statistiken.

Första beskrivningen av varje indikator ska visa den senaste utvecklingen av respektive indikator, avseende samtliga unga i åldern 13–25 år (där det finns underlag för hela åldersspannet) och därtill indelat efter kön. Här ska även finnas information om när indikatorn senast uppdaterades och när nästa uppdatering kommer att ske. Från den första presentationen ska användaren kunna klicka fram ytterligare information. Samtliga indikatorer ska redovisas i en så lång tidsserie som den underliggande statistiken tillåter. Där det är möjligt ska det också gå att bryta ner indikatorn på bakgrundsvariablerna åldersgrupp, inrikes/utrikes födda och utländsk bakgrund. Även nedbrytningar på kommunal/regional nivå ska vara möjligt i den utsträckning som det statistiska underlaget tillåter det.

För bakgrundsvariablerna inrikes/utrikes födda och utländsk bakgrund finns några aspekter som behöver tas i beaktande. Det kan vara problematiskt att redovisa både inrikes/utrikes födda och utländsk bakgrund i samma tabell då en och samma individ kan ingå i flera grupper. Om både inrikes/utrikes födda och utländsk bakgrund ska redovisas bör det därför ske i separata tabeller. För flera av indikatorerna som vi föreslår ska ingå i uppföljningssystemet är det också svårt att bryta ner materialet på dessa variabler då grupperna utrikes födda och utländsk bakgrund ofta är små och det därför kan vara svårt att få fram signifikanta resultat för dem. För utländsk bakgrund så kommer vi att använda SCB:s definition inom Sveriges officiella statistik.¹⁶

¹⁶ Utländsk bakgrund har personer som är utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

Ungdomsstyrelsen kommer årligen att revidera den sammanfattning av ungas levnadsvillkor som ska publiceras på webben, utifrån den senaste indikatorutvecklingen. Vart tredje år kommer dessutom en mer djupgående analys att genomföras och publiceras.

Då målgruppen för databasen ibland överlappar Barnombudsmannens Max18 och Sveriges Kommuner och Landstings nyckeltal för barn och unga har Ungdomsstyrelsen som ambition att länka och hänvisa till de data som går att finna där samt att informera om de likheter som finns med databasens indikatorer. Detsamma gäller för EU:s ungdomspolitiska indikatorer på Eurostats webbplats.

Insamling av data och arbetet framåt

Eftersom det fortsatt kommer vara ett antal myndigheter som ska rapportera in statistik till databasen är det viktigt att Ungdomsstyrelsen för att effektivisera arbetet har tydliga riktlinjer för hur den statistik de rapporterar ska se ut. Ungdomsstyrelsen avser därför att tillsammans med SCB arbeta fram en tydlig mall och riktlinjer för detta. Grunden för riktlinjerna kommer att vara SCB:s rutiner och riktlinjer för elektronisk publicering som riktar sig till statliga myndigheter (Statistiska centralbyrån 2008).

För att kunna bygga upp en användarvänlig och effektiv databas avser Ungdomsstyrelsen att upphandla en webbkonsult. I utformningen av databasen kommer vi också ha ett nära samarbete med SCB och Barnombudsmannen för att ta del av deras erfarenheter. Ungdomsstyrelsen anser att detta utvecklingsarbete under 2014 och 2015 kommer att lägga grunden för att arbetet med indikatorerna på myndigheten blir mer effektivt, både vår samverkan med de berörda myndigheterna men även vårt arbete för redovisning och sammanställning.

Statistiska analyser

Ungdomsstyrelsen ska enligt uppdraget undersöka vad som krävs för att presentera olika typer av statistiska analyser utifrån inrapporterad statistik. Vi har tolkat att uppdraget syftar på analyser och bearbetningar som görs utifrån det till Ungdomsstyrelsen inlämnade materialet. Fram till 2013 har myndigheternas inrapportering omfattat text, tabeller och figurer. Det har därför inte funnits några möjligheter till vidare statistisk analys. När myndigheterna i framtiden redovisar det statistiska underlaget i samband med den årliga indikatorredovisningen kommer det att ske i form av elektronisk tabelldata, vilket inte heller kommer att möjliggöra vidare bearbetningar. För det krävs tillgång till datafiler.

En viktig förutsättning för Ungdomsstyrelsen är att de andra myndigheterna även i fortsättningen levererar färdiga och kvalitetssäkrade redovisningar, även om formatet är elektroniskt. Sammantaget är vår bedömning att möjligheterna till vidare databearbetning är begränsade och främst en uppgift som lämpar sig för forskare.

Förslag på indikatorer

Ungdomsstyrelsens val av indikatorer baserar sig på den kartläggning vi genomförde i det uppdrag som resulterade i rapporten *Uppföljning av ungas levnadsvillkor* (Ungdomsstyrelsen 2012). I vårt arbete utgår vi från Statistiska centralbyråns kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (SCB 2001).¹⁷ Detta förslag innehåller 54 indikatorer. Den största skillnaden i detta förslag jämfört med i den föregående rapporten är att varje indikator presenteras med information om den kan brytas ner på läns-, landstings- eller kommunnivå. Vi har även lagt till en ungefärlig tid på året när indikatorn förväntas kunna uppdateras. En ruta som visar jämförelse med Sveriges Kommuner och Landstings nyckeltal för barn och unga har dessutom lagts till.

Vi redovisar om vår indikator är *jämförbar* med (har exakt samma källa och formulering) eller *liknar* (beskriver samma företeelse men inte med samma källa och formulering) BO:s Max 18, EU:s ungdomspolitiska indikatorer eller Sveriges Kommuner och Landstings nyckeltal för barn och unga. Vi vill poängtera att även om det finns liknande frågor, källor och fenomen i de system som vi jämför våra indikatorer med så betyder det nödvändigtvis inte att det går att göra jämförelser med dem, om inte statistiken baseras på exakt samma frågeinstrument. Det finns sällan gemensamma statistiska underlag för barn, ungdomar och vuxna och jämförbarheten med europeisk statistik är fortfarande begränsad. Trots att de olika systemen har liknande målgrupper har de sina egna syften och mål.

För att underlätta för våra framtida brukare redovisar vi om det finns jämförbar statistik för yngre åldrar eller för unga i landets kommuner eller i andra EU-medlemsländer. Ansvariga myndigheter har getts möjlighet att granska och kommentera våra förslag. Samtliga myndigheter och organisationer som ingått i detta uppdrag har fått möjlighet att kommentera samarbetet och valet av indikatorer i övrigt. Detta har lett till att några av indikatorerna nedan skiljer sig från vårt förslag 2012. Information om eventuell förändring presenteras vid respektive indikator.

¹⁷ Se mer om vårt urval och resonemang kring kvalitet i rapporten *Uppföljning av ungas levnadsvillkor* (Ungdomsstyrelsen 2012).

Utbildning och lärande

Det tematiska området *utbildning och lärande* föreslås innehålla **6** indikatorer (jämfört med 14 stycken i Ung idag 2013). Tre indikatorer kvarstår från det nuvarande systemet, två är nya. Indikatorerna beskrivs nedan.

1. Behörighet till gymnasieskolan

Andel elever i grundskolans årskurs 9 som var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasieskolan.*		
Uppgiftslämnare: Skolverket	Källa: Skolverket, betygsstatistik	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (september)	Ålder: Årskurs 9	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län och kommun**		
EU: Nej	SKL: Jämförbar	BO: Jämförbar

* Inför hösten 2011 infördes olika behörighetskrav för att påbörja en gymnasieutbildning, beroende på om man väljer ett yrkesförberedande eller högskoleförberedande program.

** Sekretesssprickning kan krävas på kommunnivå.

2. Behörighet till högskolestudier

Andel elever med slutbetyg från gymnasieskolan som ger grundläggande behörighet till högskolestudier.*		
Uppgiftslämnare: Skolverket	Källa: Skolverket, betygsstatistik	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (nov/dec)	Ålder: År 3 i gymnasiet	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län och kommun**		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Jämförbar

* Från och med läsåret 2009/2010 har behörighetsregler för universitet och högskola ändrats. Indikatorn avser grundläggande behörighet men de flesta högskoleutbildningar kräver så kallad särskild behörighet.

** Sekretesssprickning kan krävas på kommunnivå.

3. Ej fullföljd gymnasieutbildning

Andel unga, 16–24 år, som inte studerar och inte har fullföljt en utbildning motsvarande minst 2-årig gymnasieutbildning.*		NY INDIKATOR
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (december)	Ålder: Ålder: 16–19 år, 20–24 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län och kommun**		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Nej

* EU 2020-mål: Andelen elever som hoppar av skolan i förtid ska vara lägre än 10 procent.

** Sekretesssprickning kan krävas på kommunnivå.

4. Unga i grundutbildning vid universitet/högskola

Andel studerande av befolkningen, 19–29 år, på grund- och avancerad nivå vid svenska universitet och högskolor.*		
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (april/maj)	Ålder: 19–20 år, 21–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Nej

* Inresande studenter är exkluderade.

5. Studerar i ett annat land

Andel unga, 19–29 år, som har fått studiemedel för eftergymnasiala studier utomlands under läsåret i förhållande till det totala antalet unga studerande som fått studiemedel för eftergymnasiala studier.		NY INDIKATOR
Uppgiftslämnare: CSN	Källa: CSN	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (slutet av augusti)	Ålder: 19–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

6. Elever som känner sig trygga i skolan

Andel elever i grundskolans årskurs 7–9 och i gymnasiet som alltid eller oftast känner sig trygga i skolan.		
Uppgiftslämnare: Skolverket	Källa: Skolverket, Attityder till skolan	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vart tredje år (maj/juni)	Ålder: Grundskolans årskurs 7–9 och år 1–3 i gymnasiet	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Liknande	BO: Liknande

Fysisk och psykisk hälsa

Det tematiska området *fysisk och psykisk hälsa* föreslås innehålla **18** indikatorer (jämfört med 32 stycken i Ung idag 2013). Dessa beskrivs nedan.

Folkhälsoenkäten *Hälsa på lika villkor*, som ligger till grund för flera av de indikatorer som föreslås i detta område, kommer att förändras framöver. På grund av den låga svarsfrekvensen ändras både själva enkätutformningen och insamlingsförfarandet. Inga påtagliga förändringar genomförs dock för 2014.

7. Allmänt hälsotillstånd

Andel unga, 16–29 år, som skattar sitt allmänna hälsotillstånd som bra.		
Uppgiftslämnare: Folkhälsomyndigheten	Källa: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (dec/jan)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Liknande

8. Dödligt våld

Andel unga, 13–29 år, som avlidit till följd av våld eller annat medvetet övergrepp från annan person.*		
Uppgiftslämnare: Socialstyrelsen	Källa: Socialstyrelsens dödsorsaksstatistik	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (juni)	Ålder: 13–19 år, 20–24 år, 25–29 år**	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda***, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Antal per 100 000 individer.

** Grupperingen kan behöva ändras beroende på hur befolkningsdata redovisas i SCB:s statistikdatabaser.

*** Om redovisningsgrupperna är tillräckligt stora.

9. Utsatthet för brott

Andel unga i årskurs 9 som upplevt sig utsatta för stöld, hot, lindrigare våld och grövre våld samt andel 16–24-åringar som har utsatts för misshandel, rån eller bedrägeri.		
Uppgiftslämnare: Brå	Källa: Brå, Skolundersökning om brott (SUB) samt Nationell trygghetsundersökning (NTU)	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig för NTU, vart tredje år för SUB (februari)	Ålder: Årskurs 9 (SUB) och 16–19 år, 20–24 år (NTU)	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund avseende SUB, inrikes/utrikes födda avseende SUB samt äldre jämförelsegrupp avseende NTU		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Jämförbar

10. Fetma

Andel unga, 16–29 år, med ett BMI på 30 och över.		
Uppgiftslämnare: Folkhälsomyndigheten	Källa: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (dec/jan)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Liknande

11. Röker dagligen

Andel unga, 16–29 år, som röker dagligen.		
Uppgiftslämnare: Folkhälsomyndigheten	Källa: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (dec/jan)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Liknande

12. Snusar dagligen

Andel unga, 16–29 år, som snusar dagligen.		
Uppgiftslämnare: Folkhälsomyndigheten	Källa: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (dec/jan)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Liknande

13. Riskabel alkoholkonsumtion*

Andel unga, 16–29 år, med riskabel alkoholkonsumtion.		
Uppgiftslämnare: Folkhälsomyndigheten	Källa: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (dec/jan)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Liknande

* Hur riskabla alkoholvanor räknas fram har ändrats från och med 2013 års redovisning, vilket ger något högre prevalens. Ändringen kommer inte påverka möjligheten att göra tidsserier.

14. Använder narkotika

Andel unga i gymnasiets år 2 som använder narkotika.		
Uppgiftslämnare: Folkhälsomyndigheten	Källa: CAN, Skolelevers drogvänor	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (dec/jan)	Ålder: År 2 i gymnasiet	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Jämförbar

15. Riskabelt spelande*

Andel unga, 16–29 år, med riskabelt spelande.		
Uppgiftslämnare: Folkhälsomyndigheten	Källa: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (dec/jan)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Enkätfrågorna för att mäta riskabla spelvanor har förändrats från och med redovisningen 2014 och prevalensen kommer att bli betydligt högre. Ändringen kommer innebära ett brott i tidsserien.

16. Psykiska och psykosomatiska symptom

Andel unga, 13–18 år, med huvudvärk, ont i magen och som har svårt att somna minst en gång i veckan. Andel unga, 16–29 år, som anger regelbundna besvär av ångslan, oro eller ångest.		
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB, Barn-ULF* samt ULF-undersökningen	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig** (juni)	Ålder: 13–18 år, 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Jämförbar

* Frågorna om huvudvärk, ont i magen och svårt att somna i Barn-ULF har gjorts om från och med redovisningen 2013, vilket betyder att resultaten inte är jämförbara mellan åren.

** Sammanslagna data från två undersökningar.

17. Vård på sjukhus på grund av självmordsförsök

Andel unga, 13–29 år, som vårdats på sjukhus till följd av självmordsförsök.*		
Uppgiftslämnare: Socialstyrelsen	Källa: Socialstyrelsen, patientregistret	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (maj)	Ålder: 13–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön,		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Liknande	BO: Liknande

* Antal per 100 000 individer.

18. Vård på sjukhus på grund av narkotikamissbruk

Andel unga, 13–29 år, som vårdats på sjukhus till följd av narkotikamissbruk.*		
Uppgiftslämnare: Socialstyrelsen	Källa: Socialstyrelsen, patientregistret	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (maj)	Ålder: 13–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön,		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Liknande	BO: Nej

* Antal per 100 000 individer.

19. Vård på sjukhus på grund av alkoholintoxikation

Andel unga, 13–29 år, som vårdats på sjukhus till följd av alkoholintoxikation.*		
Uppgiftslämnare: Socialstyrelsen	Källa: Socialstyrelsen, patientregistret	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (maj)	Ålder: 13–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Liknande	BO: Nej

* Antal per 100 000 individer.

20. Avlidit till följd av självmord

Andel unga, 13–29 år, som avlidit till följd av självmord.*		
Uppgiftslämnare: Socialstyrelsen	Källa: Socialstyrelsen, dödsorsaksstatistik	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (juli/avg)	Ålder: 13–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Jämförbar

* Antal per 100 000 individer.

21. Avlidit till följd av narkotikamissbruk

Andel unga, 13–29 år, som avlidit till följd av narkotikamissbruk.*		
Uppgiftslämnare: Socialstyrelsen	Källa: Socialstyrelsen, dödsorsaksstatistik	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (juli/avg)	Ålder: 13–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Antal per 100 000 individer.

22. Avlidit till följd av trafikolyckor

Andel unga, 13–29 år, som avlidit till följd av trafikolyckor.*		
Uppgiftslämnare: Socialstyrelsen	Källa: Socialstyrelsen, dödsorsaksstatistik	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (juli/aug)	Ålder: 13–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Jämförbar

* Antal per 100 000 individer.

23. Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro

Antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro bland unga, 20–29 år.*		
Uppgiftslämnare: Arbetsmiljöverket	Källa: Arbetsmiljöverket	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (juni, året efter aktuellt redovisningsår)	Ålder: 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län**		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Antal per 1 000 förvärvsarbetande.

** Med reservation för att uppgifter för några enskilda län inte kommer att kunna redovisas.

24. Förekomst av klamydia

Andel klamydiafall bland unga i ålder 16–29 år.*		
Uppgiftslämnare: Folkhälsomyndigheten	Källa: Folkhälsomyndigheten	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (mars)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Landsting		
EU: Nej	SKL: Jämförbar	BO: Nej

* Antal per 1 000 individer.

Ekonomisk och social utsatthet

Det tematiska området *ekonomisk och social utsatthet* föreslås innehålla 8 indikatorer. Området är nytt men indikatorerna återfinns i dagens områden hälsa och utsatthet samt arbete och försörjning. En indikator föreslås en förändrad datakälla jämfört med det nuvarande systemet. Indikatorerna beskrivs nedan.

25. Dygnsvårdats enligt SoL och LVU

Andel unga, 13–17 år, som dygnsvårdats enligt lagen om vård av unga (LVU) eller socialtjänstlagen (SoL).		
Uppgiftslämnare: Socialstyrelsen	Källa: Socialstyrelsen, Registret över socialtjänstens insatser för barn och unga	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (juli)	Ålder: 13–17 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda*		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län		
EU: Nej	SKL: Liknande	BO: Liknande

* Om redovisningsgrupperna är tillräckligt stora.

26. Lagförda för brott

Antal unga, 15–29 år, lagförda för brott.		
Uppgiftslämnare: Brå	Källa: Brå	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (juni)	Ålder: 15–20 år, 21–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Jämförbar	BO: Jämförbar

27. Ekonomiskt bistånd

Andel unga, 18–29 år, som fått ekonomiskt bistånd.		
Uppgiftslämnare: Socialstyrelsen	Källa: Socialstyrelsen, registret över ekonomiskt bistånd	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (juni)	Ålder: 18–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda*		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län och kommun		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Om redovisningsgrupperna är tillräckligt stora.

28. Ersättning för nedsatt arbetsförmåga

Antal unga, 16–29 år, med sjukpenning och/eller aktivitetsersättning*.		
Uppgiftslämnare: Försäkringskassan	Källa: Försäkringskassan	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (februari)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Per 1 000 registrerade försäkrade.

29. Ekonomisk standard bland unga med och utan barn

Andel unga, 20–29 år, boende i egna hushåll med mindre än 60 procent av medianinkomsten per konsumtionsenhet.		NY DATAKÄLLA
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB	Typ av data: Inkomst- och taxeringsregistret
Tidsserie: Årlig (april)	Ålder: 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Kommun		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Liknande

30. Skulder för indrivning hos Kronofogdemyndigheten

Antal unga, 18–29 år, med skulder i Kronofogdemyndighetens indrivningsregister.		
Uppgiftslämnare: Kronofogdemyndigheten	Källa: Kronofogdemyndigheten	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (februari)	Ålder: 18–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län och kommun		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

31. Ansökan om och verkställande av vräkning

Antal inlämnade ansökningar och genomförda vräkningar bland unga, 18–29 år.		
Uppgiftslämnare: Kronofogdemyndigheten	Källa: Kronofogdemyndigheten	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (februari)	Ålder: 18–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län och kommun		
EU: Nej	SKL: Liknande	BO: Liknande

32. Ansökningar om betalningsföreläggande

Antal inkomna ansökningar om betalningsföreläggande bland unga, 18–29 år.		
Uppgiftslämnare: Kronofogdemyndigheten	Källa: Kronofogdemyndigheten	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (februari)	Ålder: 18–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län och kommun		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

Inflytande och representation

Det tematiska området *inflytande och representation* föreslås innehålla **9** indikatorer (jämfört med 12 stycken i Ung idag 2013). En indikator är ny samtidigt som en är förändrad. Indikatorerna beskrivs nedan.

33. Deltagande i allmänna val

Valdeltagande bland unga, 18–29 år, i riksdags-, landstings- och kommunval. Valdeltagande i Europaparlamentsval bland unga 18–29 år.		
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB, valdeltagandeundersökning	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vart fjärde år. Europaparlamentsval vart femte år. (Redovisning cirka ett år efter respektive val)		
Ålder: 18–21år (förstagångsväljare), 22–24 år, 25–29 år, 18–24 år, 25–29 år (Europaparlamentet)		
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Län		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Nej

34. Nominerade och valda ledamöter i allmänna val

Andel nominerade och valda ledamöter, 18–29 år.		
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB	Typ av data: Register
Tidsserie: Vart fjärde år (året efter valåret)	Ålder: 18–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Landsting och kommun		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Nej

35. Medlemskap och deltagande i partipolitiska organisationer

Andel unga, 16–29 år, som är medlemmar respektive aktiva i politiska organisationer.*		
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB, ULF- undersökningen	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vartannat år** (juni)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Nej

* Frågan formuleras delvis annorlunda från och med redovisningen 2012.

** Med sammanslagning av data från två undersökningar.

36. Deltagande i politiska aktiviteter

Andel unga, 16–24 år, som har deltagit i politiska aktiviteter det senaste året.		
Uppgiftslämnare: Ungdomsstyrelsen	Källa: Ungdomsstyrelsens ungdomsenkät	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vart tredje år (juni)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund*, inrikes/utrikes födda*		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Om redovisningsgrupperna är tillräckligt stora.

37. Intresse för politik, samhällsfrågor och vad som händer i andra länder

Andel unga, 16–24 år, som är intresserade av politik, samhällsfrågor och vad som händer i andra länder.		
Uppgiftslämnare: Ungdomsstyrelsen	Källa: Ungdomsstyrelsens ungdomsenkät	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vart tredje år (juni)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund*, inrikes/utrikes födda*		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Om redovisningsgrupperna är tillräckligt stora.

38. Vilja att vara med och påverka lokalt

Andel unga, 16–24 år, som är intresserade av att påverka i frågor som rör deras kommun.		
Uppgiftslämnare: Ungdomsstyrelsen	Källa: Ungdomsstyrelsens ungdomsenkät	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vart tredje år (juni)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund*, inrikes/utrikes födda*		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Om redovisningsgrupperna är tillräckligt stora.

39. Möjlighet att föra fram idéer till beslutsfattare i kommunen

Andel unga, 16–24 år, som upplever att de har möjlighet att föra fram idéer till beslutsfattare.		
Uppgiftslämnare: Ungdomsstyrelsen	Källa: Ungdomsstyrelsens ungdomsenkät	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vart tredje år (juni)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund*, inrikes/utrikes födda*		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Om redovisningsgrupperna är tillräckligt stora.

40. Inflytande i arbetet

Andel unga, 20–29 år, som upplever lågt inflytande i arbetet.	FÖRÄNDRAD INDIKATOR	
Uppgiftslämnare: Arbetsmiljöverket	Källa: Arbetsmiljöenkät*	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vartannat år (juni)	Ålder: 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Det pågår en översyn av frågorna inför Arbetsmiljöundersökningen 2015. Om denna översyn leder till någon förändring i frågan om inflytande vet vi inte idag.

41. Inflytande i familjen

Andel unga, 13–18 år, som upplever att de har inflytande i familjen.	NY INDIKATOR	
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: Barn-ULF	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig* (juni)	Ålder: 13–18 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Jämförbar

* Med sammanslagning av data från två undersökningar.

Arbete och boende

Det tematiska området *arbete och boende* föreslås innehålla **9** indikatorer (jämfört med 24 stycken i Ung idag 2013). Tre indikatorer är nya i systemet och en är förändrad. Indikatorerna beskrivs nedan.

42. Studerandes ekonomi

Studiemedelstagares bedömning av studiestödets tillräcklighet i förhållande levnadskostnader, 19–29 år.*		FÖRÄNDRAD INDIKATOR
Uppgiftslämnare: CSN	Källa: CSN	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vartannat år (mars)	Ålder: 19–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Andelen som anser att studiemedlet täcker 100 procent av levnadskostnaderna eller mer.

43. Andel unga som varken arbetar eller studerar

Andel unga, 16–29 år, som varken arbetar eller studerar.		NY INDIKATOR
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB*	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (juni)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Kommun		
EU: Liknande	SKL: Liknande	BO: Nej

* Utifrån Temagruppen Unga i arbetslivets modell.

44. Andel i arbetslöshet, deltidsarbetslöshet, timanställning och program

Andel* unga, 16–29 år, som är arbetslösa, deltidsarbetslösa, timanställda och deltagare i program.		
Uppgiftslämnare: Arbetsförmedlingen	Källa: Arbetsförmedlingen	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (januari)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Kommun		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Nej

* Andel på riksnivå, i övrigt kommer antal att redovisas.

45. Långtidsinskrivna arbetslösa unga

Andel* unga, 16–29 år, som är långtidsarbetslösa (varit inskrivna som arbetslösa eller deltagit i program med aktivitetsstöd i mer än 730 dagar).		
Uppgiftslämnare: Arbetsförmedlingen	Källa: Arbetsförmedlingen	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (januari)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Kommun		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Nej

* Andel på riksnivå, i övrigt kommer antal att redovisas.

46. I arbete eller utbildning efter arbetsmarknadspolitiskt program

Andel* unga, 16–29 år, som lämnat från arbetslöshet och program med aktivitetsstöd till arbete eller utbildning.		
Uppgiftslämnare: Arbetsförmedlingen	Källa: Arbetsförmedlingen	Typ av data: Register
Tidsserie: Årlig (januari)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Kommun		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Andel på riksnivå, i övrigt kommer antal att redovisas.

47. Andel företagare

Andel företagare av de sysselsatta bland unga, 18–29 år.		
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB, AKU	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (januari)	Ålder*: 18–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund**, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Nej

* Beroende på vilka individegenskaper som ska redovisas samtidigt.

** Pris-/prioriteringsfråga – kräver samkörning med register.

48. Unga kvarboende i föräldrahemmet

Andel unga, 20–29 år, som bor kvar i föräldrahemmet.		
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB, ULF	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig* (juni)	Ålder: 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Med sammanslagning av data från två undersökningar.

49. Ungas boende efter boendeform

Boendeform för unga, 20–29 år, som har flyttat hemifrån.		NY INDIKATOR
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB, ULF/SILC	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig*(juni)	Ålder: 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

* Med sammanslagning av data från två undersökningar.

50. Andel som är trygga i bostadsområdet

Andel unga, 16–29 år, som är trygga i det egna bostadsområdet.		NY INDIKATOR
Uppgiftslämnare: Brå	Källa: Brå, NTU	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (februari)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

Kultur och fritid

Det tematiska området *kultur och fritid* föreslås innehålla 4 indikatorer (jämfört med 5 stycken i Ung idag 2013). Här redovisas de indikatorer som det i nuläget finns underlag för. Detta är ett område som behöver utvecklas framöver i samverkan med berörda myndigheter och organisationer. Se förslag i kap 4.

51. Deltagande i folkrörelser och föreningar

Andel unga, 16–29 år, som har varit på möte i en förening.*		
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB, ULF- undersökningen	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig** (juni)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Liknande

* Frågan har delvis ny formulering från och med 2012.

** Med sammanslagning av data från två undersökningar.

52. Andel motionsutövare

Andel unga, 13–29 år, som motionerar minst en gång i veckan.*		FÖRÄNDRAD INDIKATOR
Uppgiftslämnare: Riksidrottsförbundet	Källa: SCB	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (februari)	Ålder: 13–19 år, 20–24 år, 25–29 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda, äldre jämförelsegrupp		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej**		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Liknande

* Med indikatorn avses motion/drott som är mycket ansträngande och får personen att svettas och andas mycket kraftigare än normalt.

** Inte i nuläget på grund av för litet urval, kanske i framtiden.

53. Andel med stillasittande fritid

Andel unga, 16–24 år, som på fritiden rör och anstränger sig kroppsligt mindre än två timmar per vecka.		
Uppgiftslämnare: Folkhälsomyndigheten	Källa: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Årlig (dec/jan)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Nej	SKL: Nej	BO: Nej

54. Besöks- och läsvanor

Andel unga, 16–24 år, som besökt en teater, ett konstmuseum, en konsert eller ett bibliotek, gått på bio eller läst böcker.*		
Uppgiftslämnare: SCB	Källa: SCB, ULF- undersökningen	Typ av data: Enkät
Tidsserie: Vart fjärde år** (juni)	Ålder: 16–19 år, 20–24 år	
Bakgrundsvariabler: Kön, utländsk/svensk bakgrund, inrikes/utrikes födda		
Läns-, landstings- eller kommunnivå: Nej		
EU: Liknande	SKL: Nej	BO: Liknande

* Dessa frågor förändras från och med 2014.

** Sammanslagna data från två undersökningar.

Referenser

Europeiska kommissionen (2013). *EU Youth Report 2012*.

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (2010). *Redovisning av FAS samordningsansvar under 2009*. Stockholm: FAS.

Kulturdepartementet (2013). *Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Myndigheten för kulturanalys*. Ku2013/2461/RFS (delvis).

Regeringens proposition 2004/05:2 *Makt att bestämma – rätt till välfärd*.

Regeringens proposition 2007/08:1 *Budgetpropositionen för 2008*.

Regeringens skrivelse 2009/10:53 *En strategi för ungdomspolitiken*.

Socialdepartementet (2013). *Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd*. Regeringsbeslut V:2 S2013/9047/SAM (delvis).

Statistiska centralbyrån (2001). *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik*. Stockholm: Statistiska centralbyrån.

Statistiska centralbyrån (2008). *Riktlinjer och rutiner för elektronisk publicering*. Stockholm: Statistiska centralbyrån.

Statskontoret (2010). *Ett effektivare uppföljningssystem för den nationella ungdomspolitiken*. Stockholm: Statskontoret.

Sveriges Kommuner och Landsting (2013). *Nyckeltalslista Barn och unga*. Elektronisk källa: http://www.skl.se/vi_arbetar_med/socialomsorgochstod/barn-och-unga/bättre-stod-till-utsatta-barn-och-unga/stod-i-ledning-av-barn-och-ungdomsfragor

Sveriges kommuner och landsting (2014). *Kultur- och fritidsstatistik – en kartläggning*. Elektronisk källa: http://www.skl.se/vi_arbetar_med/tillvaxt_och_samhallsbyggnad/kultur_fritid/statistik-kultur-och-fritid

Ungdomsstyrelsen (2005). *Indikatorer för uppföljning av ungdomars levnadsvillkor – på väg mot ett uppföljningssystem för den nationella ungdomspolitiken*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2011). *När var hur om ungas kultur*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2012). *Uppföljning av ungas levnadsvillkor*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2013). *Fokus 13 – unga och jämställdhet*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Utbildningsdepartementet (2011). *Uppdrag att vidareutveckla uppföljningen av ungas levnadsvillkor*. U2011/6675/UC.

Utbildningsdepartementet (2013a). *Uppdrag att utveckla indikatorer för uppföljning av ungdomars levnadsvillkor*. U2013/4440/UC.

Utbildningsdepartementet (2013b). *Remisspromemoria – En ny ungdomspolitik*. U2013/4442/UC.

Utbildningsdepartementet (2013c). *Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Ungdomsstyrelsen* (U2013/7617/SAM, U2013/7806/UC, U2013/6072/UC m.fl).

Elektroniska referenser

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/youth/indicators

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/youth

<http://jeugdmonitor.cbs.nl/nl-nl/>

www.kolada.se

<http://lokalejeugdspiegel.databank.nl>

© Ungdomsstyrelsen 2014

projektledare **Idah Klint**

text **Idah Klint, Cecilia Narby och Tiina Ekman**

språkgranskning **Ingrid Bohlin**

omslag **Christián Serrano**

distribution **Ungdomsstyrelsen, Box 17801, 118 94 Stockholm**

webbplats **www.ungdomsstyrelsen.se**

e-post **info@ungdomsstyrelsen.se**

tfn **08-566 219 00**, fax **08-566 219 98**

UNGDOMSSTYRELSEN

är en myndighet som tar fram kunskap om ungas levnadsvillkor och om det civila samhällets förutsättningar. Vi ger stöd till föreningsliv, kommuner och internationellt samarbete.

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se